

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy órára ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy órára ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következéskor 16 fillér.

Nyiltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszéki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, október 13.

Mal számunk főbb közleményei:

- A trónörökös és a Khuen-kormány.
- Általános vasuti sztrájk Franciaországban.
- A Haverda-ítélet hatása.
- A letartóztatott gyógyszerészek.
- Kettős szerelmi dráma Aradmegyében.
- Az elmebajos diák.
- „A könyvek könyve.”
- Az első összetűzés.
- Tejzárlat.
- Elutasították Suikovszky hercege házassági kérelmét.
- Tarkaságok.

Ahol a milliókat szavazzák

Arad, október 13.

Holnap megnyitja a király a delegációt, amelynek tárgyalásai rendszerint nemzetközi figyelemre tarthatnak számot, mert kisebb-nagyobb gyertyákat gyújtanak, a melyek fényénél Ausztria és Magyarország külpolitikájának körvonalai élesebben meglátásznak. Egy nagyhatalom külső politikája iránt, legyen bár e politika a legkonzervatívabb s legbékésebb, mégis mindig kíváncsi a világ. Az annexió óta pedig fokozottabb mértékben ránk szögezik a népek látócsöveiket, mert az annexió gondolata, keresztülvitele, a nyomában támadt bonyodalmak erőlyes és elszánt leküzdése, kellemetlen meglepetés volt az európai hatalmak egy részére nézve. Azóta a monarchia „érdekessé” vált újra a hivatás-szerű diplomaták szemében. Jobban ráfigyelnek minden lépésére.

Az annexió, amelyben a szövetséges Németország „csillogó fegyverzet-

ben” állott Magyarország és Ausztria mellé, fölnyitotta a többi nagyhatalom szemét. A monarchia közmondásos aluszékonyosságának legendája szétfoszlott. Egy, a harcképesség igen magas fokán álló hadsereg adott nyomatókat a diplomaták jegyzékeinek. A szövetséges társak keresztül huzták az entente-hatalmak terveit s oly imponáló erővel léptek fel, hogy azok ellenséges szándékai befagytak, érdekeik a monarchia érdekei előtt meghátráltak.

E szép és jól végződő külpolitikai fellépés óta a delegáció nem gyült össze. S így tulajdonképpen most lesz az országos bizottság abban a helyzetben, hogy felette bírálatot gyakoroljon s szemébe nézzen tanulságainak. A'ig hisszük, hogy az annexió bírálata szigorú lesz, vagy hogy valami diszonzancia kerekedhetik belőle. Akik most ellenzékei lehetnének a külügy-miniszter e tényének, azok kormányon voltak az annexió idejében. A maguk cselekedetét csak nem kritizálhatják agyon post festa? A mi hibát vagy mulasztást előhoznának, azért ők felelősek, mert az ő hibájuk — az ő mulasztásuk. Az annexió, ha az annektált tartományok hovátartozandóságának kérdését sikerül véglegesen rendeznünk s az ország történelmi jogait érvényesítenünk, politikai és gazdasági befolyását megerősítenünk: valódi sikerét jelentti Magyarország és Ausztria külpolitikájának. Annál teljesebb sikerét, mert azóta folytatott ügyes és következetes politikánkkal lecsendesítettük az entente-hatalmak ellen-

séges kedvét s paralizáltuk sakkhuzásaikat.

Az annexió megszűnt nyílt kérdéssé lenni. Befejezett, megmásíthatlan tényévé vált a történelemnek. A hatalmak, a melyek kényszerűségből belétörődtek, már belé is nyugodtak. A monarchia európai állása megszilárdult, mint oly nagyhatalomé, mely elszántan és rákészülten védi jogait, ha másképp nem megy, akár a fegyverek erejével is. Hatalmi állásunk szilárd minden irányban; de csak addig marad csorbitatlan, míg lépést tartunk más nemzetek katonai készülődéseivel s idegen államok hadi erejét a fejünkre nőni nem engedjük.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságban ezuttal helyet foglalnak a két függetlenségi párt tagjai is. Orvendetes tértoglalása ez a dualizmus politikájának, a melynek leghűbb kifejezője néhai Andrássy Gyula gróf intézménynyé vált fényes gondolata: a delegáció.

A koalíció életében még elmondhatta magáról a függetlenségi párt, hogy — vezérei a miniszteri székekben ülven — nem térhetek ki ama feladat elől, hogy gyakorolják ott is, a hová eddig a lábukat közülük csak kevesen tették, a parlamenti ellenőrzést. Most azonban nem feszélyezik őket guvernementális tekintetek. Hogy mind a két függetlenségi párt félretette közjogi aggályait, sőt maga Kossuth Ferenc is tagja lett a közös ügyek intézésére kiküldött bizottságnak: világos bizonyítéka az idők for-

A szipka.

Írta: Holló Márton.

I.

— Későn jöttem haza, kissé elaludtam, takarítson ki gyorsan! Pont kilenc órára itt lesz egyik felem.

— Igenis, nagyságos ur, meglesz! — mondta rá a házmesterné, aki egyszersmind gondozója volt a kis legénylakásnak és a hozzátartozó irodának, a nagyságos ur pedig, a fiatal fiskális, ment le reggelizni a kávéházba.

Alig pár hete, hogy önálló praxist kezdett. Addig egy képviselő-ügynök volt az irodavezető-helyettese, a függést azonban meguntta már, s egy kis erőszakkal kilebbent az életbe a maga szárnyán. A három szobás berendezés rengeteg pénzbe került, de hát akadt derék hitelező lélek, aki adta jó szívvel, uzsorakamatra, a jövődó reményességében. Ő meg bizott a tudományában, abból csak kikerül a törlesztés.

Most éppen nyakig benne volt egy örökösödési per összekuszálódott hinarjában, s kilencre ebben az ügyben várta a kliensét, egy energikus özvegy asszonyt, aki nem hagyja a jussát.

A kapu alatt örömrészés melengette, mikor pillantása a zománcos, elegáns tábláskára esett, amelyről a neve villogott feléje, meg az idő, hogy mikor találhatják otthon a pörösködő emberek őt, a köz- és váltóüggyvéd urat. Már-már kilépett az új

Lipót város széles aszfaltjára az izmos nagy képalotából, amikor háta mögött a házmesterné lihegő hangját hallotta meg:

— Nagyságos ur! . . . Nagyságos ur! . . . Rekommandált levél! Az ajtóban várja a postás, most jött le a harmadik emeletről! . . .

A levélhordó azonban már maga is lenn termett, s a kapualjban adta át a levelet, meg a tintacerezát, amelylyel oda kellett kanyarítani a benedvesített rubrikába az igazolást. A levelet már csak az utcán nézte meg sebtiben az újdonsült fiskális. Hazulról jött és csak ennyi volt benne:

„Édes Károly! Apa beteg. A baj komoly, de azért ne ijedj meg. Ha az idő megengedné, nagyon jó volna, ha eljőnnél. Szerető nénéd

Judit.”

Ez a félig aggasztó, félig megnyugtató néhány sor éppen csak a rosszabbik hatását érezte vele. Egyszerre bizonyos volt abban, hogy a baj nagyon is komoly. Ha az ő Judit néneje ir neki így, akkor itt nincs más hátra, be kell uukni az irodát és sietni kell haza. Nem riasztanak hiába éppen most, amikor a jövődóje fundamentumát rakogatja le.

Kilenc órákor eljött az özvegy, tőle tisztelettel engedelmet kért, a házmesternének meghagyta, hogy mulasztathatlan családi ügyek miatt néhány napra el kell utaznia, azzal hajtattott ki a vasúthoz.

II.

A száguldó, zakatoló vonat segített a fantáziájának. Az apja nagybeteg! . . . Rossz érzés vágott bele a szívébe, élesen, kiméltlenül támadta meg a legsötétebb gondolat. Hiába zavarta, hiába hessegette el magától, csak visszatért. Gyöttrő sóhajással tört ki belőle a fohász-kedés:

— Nagy isten, ne engedd, hogy ez megtörténjék! . . .

Gyorsabban kezdett működni az agya; sejtelmek, következtetései kiélesedtek fenyegetően. Ugy gyürte le őket, csillapítva, nyugtatgatva magát, csaknem hangosan:

— Nem, az nem lehet! Szegény apámnak élnie kell még! . . . Most kell még csak élnie! . . .

És erős elérzékenyedés fogta el. Távoli események, elmosódott kis jelenetek elevenedtek meg előtte, látta családját egész multját, magát, az apját, világosan, egyszerre, mint ahogy a reflektor visz bele hirtelen erős fényességet a komályaiba . . .

Egész program az apja élete, amely tele volt harcral, fáradozással ő érettük, a gyerekeiért. Megesimálta ezt a programot a tengődő genie ösztönével, amely asztaloslegényből tisztviselőt csinálhatott még belőle akkor, amikor már három rajkó csimpezkedett a zubbonyába. Ez egy kicsit későn volt már, magának többé nem szerezhetett

dulásának. Az ő nyugodt elméjét, széles politikai látókörét, nagy műveltségét kár volt eddig is távol tartani oly testület tanácskozásaitól, a mely tárgya az európai közvélemény osztatlan érdeklődésének.

A trónörökös és a Khuen-kormány.

— A katonai követelések megvalósítása. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 12.

Az ellenzéki politikai táborban több alkalommal felmerült az a hír, hogy a magyar kormány a most folytatott katonai és banktárgyalások alkalmával leküzdhetetlen nehézségekre akadt és hogy emiatt a kabinet állása ingatag. E hírek szerint a kormány mindkét kérdésben elvi ellentétbe került a mérvadó körökkel, úgy, hogy célját nem érheti el, vagy ha el is érheti, a nemzetet nem elégítheti ki az eredménnyel. Ene hírek ma Kossuth Ferenc felfogását tolmácsoló lapban azzal a variánssal szaporodtak, hogy csak Zichy János gróf közbelépésével sikerült leküzdeni a trónörökös ellenállását, amelylyel a kilences bizottsági program megvalósításának útjába állott.

Ezekkel szemben informált magyar kormánykörökből a tényállást következőképp írják meg a *Neue Freie Presse*nek:

A katonai kérdésekben tudvalevőleg a magyar kormány a kilences program megvalósítására törekszik. A kérdés jelenleg olyan stádiumban van, hogy a program megvalósítása többé nem is képezheti vita tárgyát. A jelenlegi tárgyalások inkább az általános vonásokban kijelölt elvek praktikus megvalósítása körül forogtak, mert nem könnyű feladat ez és fáradságos tárgyalásokra lesz még szükség, hogy az itt tapasztalható véleménykülönbségek kiegyenlíthetők legyenek. Olyan akadály tehát, amely a kilences program megvalósítását egyáltalában lehetetlenné tenné, nem létezik. Nehezen is lenne érthető, hogy azt a programot, amelyet hét évvel ezelőtt a király jóváhagyott, most nem valósíthatná meg a király teljes bizalmát bíró kabinet.

Epen ezért nem történhetett meg az sem, hogy Zichy János grófnak kellett volna a program végrehajtása elé a trónörökös által emelt akadályokat elhárítania. Kétségtelen, hogy a trónörökös és a mai kormány között barátságosabb a

viszony, mint a koalíciós kormány idejében és ez annak is köszönhető, hogy Zichy János gróf a kormány tagja. Azonban az alapos tévedés lenne, ha valaki azt állítaná, hogy a trónörökös csak ebből a személyes okból és nem általános politikai megfontolásból viseltetik bizalommal Khuen-Héderváry kabinetje iránt. Bizonyos az is, hogy Zichy gróf a kormánynak kiváló szolgálatokat teljesít akkor, amikor a trónörökös és a kormány közt felvetődő nézeteltérések elsimításánál mint közbenjáró szerepel, amint ez az utóbbi időben tényleg meg is történt. Ami azonban a kilences program megvalósítását illeti, ilyen közvetítésre nem volt szükség és hihető, hogy a trónörökös egy olyan miniszteriumnak, amely a 67-es kiegyezés megszilárdítását vallja politikai hitének, nem okozna nehézségeket a már elvileg jóváhagyott katonai reformok megvalósításánál akkor sem, ha ennek a miniszteriumnak Zichy János nem lenne a tagja. Kézenfekvő dolog, hogy a parlamentben leküzdhetetlenül nehéz helyzetbe kerülne a kormány, ha lehetetlenné tennék a már elvileg kivált reformok megvalósítását és ha arra akarnák kényszeríteni, hogy Magyarország jogosnak elismert kívánságainak teljesítéséről lemondjon.

Általános vasuti sztrájk Franciaországban.

Távirati tudósítás.

Arad, október 12.

Párisból táviratozzák: Ma éjjel valamennyi francia vasutvonalon proklamálták a munkabeszüntetést. A keleti vasuton, az állami nyugati vasuttársaság vonalain és a páris-lyon-földközi tengeri vonalakon sztrájkolnak a mozdonyvezetők, a fűtők, a kalauzok, a pályafők és a segéd munkások. Éjjel tizenegy órakor egyetlen egy vonat sem közlekedett többé.

Mialatt a sztrájkbizottság ezt a végzetes határozatát meghozta, Briand miniszterelnök St.-Didiában választói előtt egy lakomán programbeszédet mondott. Háromezer választója előtt azt fejtegette, hogy a kormány a helyzet magaslátán áll és tudni fogja közelességét teljesíteni, hogy a vasutas sztrájk meg ne bénítsa a közlekedést életerejét.

Ma még beáthatatlan az általános sztrájk hatása. A főváros köröyékén lakók bennrekedtek Párisban s azok, akik párisi ületeikbe, vagy hivatalaikba akartak vasuton jönni, nem érték el a fővárost. A közuti vasutak rengeteg

forgalmat bonyolítanak le, különösen azokon a vonalakon, amelyek a párisi külvárosokba és nyaralóhelyekre vezetnek.

Megszilárdítják a villamoskocsikat és rendőrokat kellett kiállítani, olyan nagy volt a verekedés a közuti vasut megállóhelyein. A taxaméteres autók és bérkocsik hallatlan árat követelnek a külvárosokban. De sokkal nagyobb baj ennél, hogy az élelmiszerek megdrágultak.

Tegnap már nem hoztak a fővárosba tojást, tejet, zöldséget, szárnyast. A vásárcsarnokok eszére kiürültek és ha holnap valami módon nem szállítanak eleséget, akkor kezdődik az éhezés.

Brisson, a képviselőház elnöke, tegnap délután találomra kiment az északi vasut állomására, hogy hátha mégis hazajuthatna. Az elnök ugyanis Montmorencyban lakik. Vonat nem indult és Brisson kénytelen volt Párisban maradni.

A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét, mely szerint az északi vasuttársaság 1369 magasabbrangu tisztjét és 27860 alsóbbrendű alkalmazottját huszonegynapi fegyvergyakorlatra rendeli.

Az állami nyugati vasut 8000 alkalmazottja este gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az általános sztrájkot proklamálják és követeléseik teljes kielégítéséig nem állanak munkába. A nemzeti vasutas-szindikátus sztrájkbizottsága elhatározta, hogy valamennyi vasutashoz felszólítást intéz, hogy azonnal lépjenek sztrájkba és proklamálják az általános munkabeszüntetést.

Köln. Páris felől tegnap este egy vonat sem érkezett, de Páris felé sem indítottak vonatot. Eddig nincs jelentés róla, hogy egyáltalán megindulhat-e a vasuti forgalom Párisban és ha igen, mikor. A posta és táviró sem működik szabály szerint a párisi viszonylatban.

Róma. Az olasz vasutakon is sztrájk fenyeget. A franciaországi mozgalmat az olasz vasutasok feszült izgalomsággal lesik és ha ott sikerül a sztrájk, ha eredményre vezet a bérharc, akkor egyszerre kiőr az olasz vasutasok sztrájkja is. Csak napok, talán órák kérdése még.

jólétet az apja. Csak apró rész lehetett a város adminisztrációjában ő az elmaradt ember, de ha maga nem juthatott is a magasba, őket, a csemetéit, feldokolva mentette, ragadta ki a sárból. Semmi eszközökkel, de makaosul, fanatikusan, az ő lelke nagy erejével.

Ők szerették, simultak hozzá ellenállhatatlan gyermeki szeretettel, érezhették ösztönszerűen az önfeláldozó gondoskodást... Küldöztette őket sorra egymásután iskolába Budapestre. Mindig csak Budapestre, a fővárosba, amelyért lelkesedett, ahol a jövő terem, a szép egzisztencia, s ahol valahogyan él a szegény iskolagyerekek. Ott őknéknékedtek, kinlódva művelődtek, sok újat, dusat láttak és sok mindent megkivántak.

És tíz hónapos vesződségek után mentek haza vakációra kárpótlásért, pihenőre, mulatságra. Jó volt otthon, a vakáció megaranyozott néhány napot, de a nyers életbe csak bele botlottak léptenyomon. Szűkölködés, elnyomottság, koldusállapot. Beléjük ette magát egy kis türelmetlenség, indulatosság. Egy pár idegskedés is esett meg a részükről, amikor másnyennek kivánták az állapotukat, amikor kicsinyességek, félszagségek helyett uri tempóért sóvárogtak. Jó isten, a gyöngéd szívük mellett bizonyára kissé éretlenek is voltak. És az apjuk, aki sok keserűséget szenvedhetett, mindent elviselt, mindent megbocsátott. Becézgette őket, a kedvükben járt, hogy csak tartsa bennük a lelket.

1910. október 13.

Amikor ő már kamaszkodni kezdett, még arra is volt gondja a nagy sanyarúságban, hogy neki zsebpenze legyen odahaza a vakációban. Hogy dugdosta neki a hatoskákat, amiket mellékesen szerzett, titokban, hogy az anyjuk ne tudjon róla. Bizonyára zöld volt ő nagyon, hogy ezeket az áldozatokat akkor elfogadta.

És a legzöldebb, ripókul zöld volt különösen egyszer. Megsajog a szive, valahányszor rá gondolt, most még jobban, mint valaha. Egy szipka, hitvány kis szivarszipka csinálta az egész bajt. Valami szivességért kapta ajándékba. Gyöngyházzal volt kirakva és szörnyen oda volt vele. Mindig magánál hordta, a tokjából minden percben előszedegette, de nem használta, csak törülgette, őrizgette akkorára, amikor finom trabukkót, regalitást... tán még Tiszát is dugdoshat majd belé. Hat egy napon, amint kilép a házból, szembe találkozik az apjával és abban a pillanatban valami nagy ijedelem nyílt bele a gerincébe. A szipkája, az ő féltve kényeztetett, szűz kis gyöngyház szipkája, ott... az apja szájában... és füstölög belőle csunyán egy két krajaáros szivarnak a szétkivánczó csontkaja. Ez a látvány elhomályosította az eszt.

— Miért vetted el, minek használtad? — fakadt ki szenvedélyesen.

Az apja meghökkenve nézett rá, de aztán csak mondta az ő csöndes szeretetével:

— Ott hevert az ablakdeszkán, aztán kellett éppem.

— De most vége van, agyon van égve, nem lehet használni! — indulatoskodott ő tovább.

— Nincs is semmi baja, csak meg kell törölgetni... Itt van!...

Még mindig csak szelíden szólt hozzá az a jó ember, de ő rajta nem fogott a esillapító szó, Izgatottan visszatolta a szipkát:

— Most már nem kell!...

És elment De amint elfordult, véletlenül rápillantott az édes apjára és futtában akkor meglátta a fájdalmat az arcán. A kínos érzésnek egy torzvonását, amelyet csak később értett meg teljesen s amelyért vezeklést fogadott. Ebben a fájdalom arcban látta apjának lemondással tele életét s az aztán évről-évre fokozta benne a hála érzését. Kedves, derűs élet legyen otthon, a küzdelmes, a csunya helyett. Sokszor elábrándozott, eltervezgetett erről a testvéreivel, de bizony keveset tehettek eddig. Még csak a kezdet kezdetén vannak. Két lány idegenben. Az egyik a postán, a másik nevelőnő, kis fizetésekkel. A harmadik még tanul zongorát. Judit, az igaz, férjhez ment, de ez fájdalom, nem volt nagy házasság, beamterhez kötötte a sorát. És özvegységre jutott, az öregekkel él. Marad végül ő. Ügyvéd, kész ember, a legszebb reményekkel, de egyelőre csakis a legszebb reményekkel. A jólétre azért még várni kell, de hát a szerencse minden percben becsöppenhethetik...

Észre se vette s a vonat beérkezett a fővárosi állomásra. Itthon volt. A perren zajgásán sietve

A letartóztatott gyógyszerészek.

— Tagadnak a recept-csalók. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 12.

A budapesti rendőrség tovább folytatja a nyomozást abban a nagyszabású csalási ügyben, amelyet gyógyszerészek és egy orvos követett el a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár kárára. A tegnap letartóztatott gyógyszerészek és az orvos az éjszakát elég nyugodtan töltötték, a rendőrség ugynevezett uri céljában. Glück Rezső és Braun Lajos saját pénzükhöz megvacsoráztak, szután lefeküdtek. A rendőrség megengedte, hogy Braunnak paplant és vánkost vigyenek be. Fränkl Lipót dr.-t megtörte a letartóztatás. Semmit sem evett, de az éjszakát is nyugodtan töltötte.

(Tagadni! Tagadni!)

Ma reggel 9 órakor vezették rapportra őket Tóth János rendőrkapitány elé. A rapporton meglepő dolog történt. Mindahárom vádlott csudálatos egyöntetűséggel visszavonta tegnap tett beismerő vallomását. Ezt a rendőrség annak tulajdonítja, hogy a vádlottak tegnap hesszab ideig konferáltak ügyvédjeikkel, akik jogi tanácsokkal látták el őket. A rapporton Fränkl Lipót dr. került elsőnek Tóth János rendőrkapitány elé. A kapitány megkérdezte:

— Mi okból van itt?

— Letartóztatásom helytelen, — válaszolta Fränkl. — Büntetendő cselekményt nem követtem el, ha tegnap összevissza vallottam, az annak tulajdonítható, hogy nagyon felindult állapotban voltam. Azt sem tudtam, hogy mit beszéltek. Én sem a betegsegélyző pénztárt, sem a betegeket nem károsítottam meg. Igaz, hogy olyan recepteket adtam át, amelyek megirt orvosságokat ki nem szolgáltatták, de ezekért én pénzt nem kaptam, hanem helyettük kötszereket, speciális dolgokat és drága orvosságokat kaptam, amelyeket nyíltan a betegsegélyzőpénztár terhére betegeim számára nem rendelhettem. Én tehát ezért adtam ezeket a látszólagos fiktív recepteket, hogy a betegsegélyzőpénztár ne tudja, hogy én a betegeknek, kiknek sorsát nagyon a szívemen viselem, a kvótát meghaladó orvosságot szolgáltattam ki.

Ásurrant a kocsiba vetette magát. Ösmerős házak közt, a napsugaras utcán hirtelen valami nagy bizalom lopta be magát a lelkébe. Bizonyos volt abban, hogy elmúlik a veszedelem s az apja meggyógyul...

III.

A konyhában Judittal akadt össze. Az felsikoltott örömben és a keblére borult:

— Eljöttél? Ilyen hamar? ...

Bent az első szobában pedig ott találta az édes anyját. Egy karos-széken, összeroskadva. Csak hagyta magát megöleltetni tehetetlenül: és zokogott. És sötét volt a ruhája, meg a Juditon is valami gyanús feketeség. Csak most látja. Nézi őket sejtelemmel, de mégis hihetetlenül s úgy megy be révedezve a másik szobába. Aztán ki is jön mindjárt, ott benn nincs senki. Akkor már Judit is könyezik. Tőle kérdezi:

— Hát hol van? ...

Pedig nem vár rá választ... Judit nem is szól, csak ömlik a könyve az asztalra, ahová ráhajítja a fejét és az anyja bugó, dünyögő zokogása mellett mondja, amit tudni akar tőle.

— Mikor történt?

— Négy napja...

— Miért nem hívtatok haza, miért nem táviratoltatok?

— Az első rémületben gondoltunk is mi valamire! Deiben még együtt ebédeltünk, estére pedig vége volt. A szél ütötte meg. Amikor eszembe jutott, hogy telegrafáljak, már késő volt, úgy se

Lelkiismeretességemet legjobban bizonyítja, hogy mikor észrevettem, hogy kötszer és speciális készítményem elég és én több receptet adtam Glücknek, mint amennyi azoknak az értéke, a fölcszámú recepteket visszahírttem Glücktől és esőjjeltéptem. Már most bejelentem, hogy újabb kihallgatásra fogok jelentkezni.

Azután következett Braun Lajos. Braun Lajos is kijelentette, hogy ő semmire nem emlékszik. Tegnap, ha gyilkossággal vádoltak volna, — mondotta — azt is beismertem volna, annyira izgatott voltam. De majd ki fog derülni az igazság. Én a vádbeli cselekményről semmit sem tudok, gyógyszeritáramnak hivatalból kirendelt, kinevezett gondnoka volt Markbreiter Ferenc, mindenért ő a felelős. Én soha Fränkllel recept ügyekről nem beszéltem.

Glück Rezső igen cinikusan viselkedik. Arra a kérdésre, hogy miért van itt, így válaszolt:

— Azért, amit Magyarországon minden gyógyszerészár megcsinál.

— Igen, igen, de itt család küntheiről van szó — mondotta — Tóth János rendőrkapitány.

Glück Rezső vállat vont és látszólagos közömbösséggel így válaszolt:

— Nos, igen.

Azzal visszavezették mindhármat celláikba, abonnan 10 órakor elvitték őket a büntügyi nyilvántartó hivatalba, ott uljnyomatokat vettek róuk, majd lefényképezték őket. Sárdor László rendőrkapitány már beidézte a kerületi munkásbetegsegélyzőpénztár valamennyi tisztviselőjét és a recept-panama ügyében kihallgatja őket.

(Ellátó nyilatkozatok.)

Bayer Antal, a magyarországi gyógyszerészek egyesületének elnöke így nyilatkozott a botrányról:

— Én a magam részéről — mondotta Bayer — tár sajnálom, hogy a gyógyszerészeti karban tisztességtelen egyének vannak, mégis szerencsének tartom, hogy a purifikáció megkezdődött. A bűnösöknek bünhödniök kell, de természetes, hogy ez nem érintheti a gyógyszerészek összességét. Glücknek az az állítása, hogy úgy szólván minden gyógyszerész hozzá hasonlóan manipulál, nem más, mint egy törbe esett ember alapítatlan gyalázkodása. Amint az orvosi karban

lehetett volna itthon a temetésre. Aztán úgy vélttem legjobbnak, hogy egyelőre nem zavarlak, se téged, se a leányokat. Nem tudom, mi sugta nekem, hogy szenvedjek el minden gyászt, minden kint magam, ti majd ráértek még, mikor én már erős leszek... De nem bírok a mamával. Egészen oda van... félttem... Talán te megvizsgálatad...

Most már tudott mindent... Neki fogott a vizsgálatás munkájának. A maga könyvét elfojtotta, a maga szívét erősítette. Később, délután azonban nem birt már magával, gyöngeség, ájulás környezte a nagy erőfeszítésre... Ment ki az udvarra és tovább vitte aztán egy áhitozás... a temetőbe... egy friss sírhalomhoz. Arra ráhanyattott, hogy megkönnyebbüljön, de csak kábultást érzett a villámszerű ragy változásban. És ebben a kábultatban zaklató rohamossággal tolokodtak fel emlékei.

Épügy, mint a vasuti kocsiiban, de szédületes kavargásban, amelyből egyszer csak kiemelkedett apjának az arca... Azzal a fájdalommal vonással, amikor ő a gyöngyház-szipkát dacesan visszautasította... Görccsen szakadt ki belőle erre a zokogás s ez meghozta neki az első megkönnyebbülést. De amikor fölkel a sirdombról s lassan végigment a temetőn, érezte fogadalma teljesíthetlenségén a mélyeseg szomorúságot; tudta, hogy idők során sokszor fogja kísérteni az a szipkajelenet és az a fájdalommal arcvonás és csak hosszú esztendőök múlva enyhülhet majd az a sajnás, ami a szívét erre átjárja...

vannak magukról megfélemezett emberek, úgy vannak a gyógyszerészek között is. Hiszen ez a manipuláció az orvos és gyógyszerész összjátzását teszi szükségessé. Egy vagy néhány esetet azonban nem szabad általánosítani. Ilyen értelemben majd az egyesület is állást fog foglalni, ha elérkezett az ideje. Egyelőre úgy a munkásbiztosító pénztárnak, mint a hatóságnak készséggel nyújt segédkezet, hogy ha ez szükséges, a bűnösök elleni megtorlás céljából. A budapesti gyógyszerészegyesület jelöli ki azokat a gyógyszerészeket, akik a pénztárnak szállíthatnak. Természetes, hogy azok, akikre a család majd kiderül, nem adhatnak többé gyógyszert pénztári betegnek. Az országos pénztár és a budapesti gyógyszerészegyesület 1908-ban kötött szerződésének hatodik pontja így szól:

A budapesti gyógyszerészegyesület erkölcsi kötelességet vállal az iránt, hogy a kötelekbe tartozó tagok a megállapított kedvezményeken kívül a kerületi munkásbiztosítási pénztárral alkalmazási, szerződéses vagy bármiféle szolgálati viszonyban álló egyéneknek semmiféle jutalékot, ajándékot, visszatérítést, vagy egyéb engedményt nem fognak adni. Viszont a kerületi munkásbiztosító pénztár kötelezi magát, hogy ha ilyen visszaélést megállapítana, saját alkalmazottai-val szemben fegyelmi uton a legszigorubb megtorlással él, az illető gyógyszerésztől pedig haladéktalanul megvonja a gyógyszerészszállítási jogot. A szabályszerűen kiállított pénztári orvosi rendelvényre más, mint a rendelvényen előírt gyógyszer, tilos kiszolgáltatni.

— Hogy a mostani eset mégis megtörténhetett, annak oka az ellenőrzés hiánya is. Régebben a pénztári tagoknak receptkönyvük volt — és az orvos ide írta be a rendelvényt, mindjárt duplikálva úgy, hogy csak az egyik recept ment a gyógyszerészhez, másolata megmaradt a könyvben. Ilyen rendszer mellett nem fordulhatott volna elő ez a család. De mintegy nyolc évvel ezelőtt a pénztárak megszüntették ezt a rendszert, egyrészt mert költségesebb a mai blankettarendszernél, másrészt mert az orvosok panaszkodtak, hogy kényelmetlen és sok munkát ad. A mai rendszer mellett a gyógyszerészek a budapesti gyógyszerészegyesület útján terjesztik be a recept-számlákat a pénztárhoz. Megtörtént már az, hogy feltűnt az egyesületnek valamely patikának hirtelen szembetűnően megnövekedett számlája.

Ilyenkor bizalmas uton megkértük a pénztárt, hogy kutasson ennek oka után. Azt a választ kaptuk, hogy vagy az orvosok számában vagy személynében történt változás, vagy járvány van s más efelől. Glück még csak a múlt év őszén vette át a Rákóczi-téri gyógyszerészert, itt még nem konstatahattuk a hirtelen emelkedést. Braun gyógyszerészert pedig egy pénztári ambulatórium mellett volt, ott pedig mindig nagyobb és változóbb a forgalom.

Korányi Frigyes báró dr. főrendiházi tag egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Az ügy részleteit nem ismerem. Bizottsági ülések, szanatóriumokban és kórházakban való elfoglaltságom annyira igénybe vesznek, hogy az újságokat csak tartom, de nem olvashatom el.

Miután a bírapiró elmondta az ügy részleteit a kiváló tudósna, így szólott:

— A legnagyobb perfidia azzal megvádolni egy olyan előkező testületet, mint a milyen az orvosi, hogy csal. Az orvosok, a kik néha életüket áldozzák fel a közjóért, ilyesmikre nem kaphatók. Kikérem magamnak, kollegáim nevében is, hogy ilyen szemtelen gyanúsítás válasz nélkül maradjon. Minden testületben vannak inkorrekt emberek; vannak az orvosok közt is, de hát van e mentsége a megtévedt emberek eljárásának? Utálat csak gondolni is erre a csalásra.

Az első összetűzés.

— Megalakult a delegáció. — Már kezdi a függetlenségi párt. —

— Bécsi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, október 12.

A delegáció ünnepies megnyitása csak holnap történik meg, de ma délután már összeültek Bécsben a delegátusok, hogy a szokásos formások közepette megalakítsák a tisztikart és a négyes albizottságot. A magyar delegációban ez a megalakulás most nem ment a régi sablon szerint. A függetlenségi párt, amely az idén először vesz részt, mint ellenzék a közös bizottságban, dokumentálni akarta, hogy azért nem adta föl elveit, habár be is ment a delegációba. — *Batthyány* Tivadar gróf fejtette ki a függetlenségi párt ilyen irányu álláspontját; beszéde hosszabb volt, mint amennyire az elnöktől, *Láng* Lajostól engedelmet kért s azért úgy *Khuen* gróf, mint *Láng* Lajos, szelid szemrehányással illették a függetlenségi párt szónokát.

A delegáció első napjáról itt következik tudósításunk:

(Az elutazás.)

A magyar delegáció tagjai ma reggel a nyolc órai gyorsvonattal Bécsbe utaztak és délután három órakor a delegáció már megtartotta alakuló gyűlését. Holnap délután a király fogadja a delegátusokat, délután pedig a külügyi albizottság tart ülést, a melyben *Aerenthal* közös külügyminiszter elmondja expozéját. Azután a jövő hétfőig szünet lesz, hogy a delegátusoknak módjuk legyen az irományokat, a közös költségvetést és a múlt delegáció határozataira adott közös miniszteri válaszokat, valamint magát a külügyi expozétát tanulmányozni. Hétfőn aztán a külügyi albizottság megkezdí a külügyi költségvetés tárgyalását és ennek keretében *Aerenthal* expozéja fölött a vitát.

A delegáció ülésével párhuzamosan tovább folytatódnak Bécsben azok a tárgyalások is, amelyeket a magyar kormány folytat az osztrákokkal és a hadvezetőséggel úgy a bankszabadság meghosszabbítása, mint a katonai kérdések rendezése tárgyában. A katonai ügyek azok különösen, amelyek a delegáció tárgyalásaival kapcsolatban szóba kerülnek, mert a függetlenségi delegátusok úgy a hadügyi albizottságban, mint a delegáció plenáris ülésén igen éles kritika tárgyává fogják tenni azt a szemfényvesztést, amely most folyik. De a munkapárti delegátusok is alkalmat fognak adni a kormánynak, hogy nyilatkozhassék. Ez a nyilatkozat lesz a tulajdonképeni ütköző pontja a további küzdelemnek.

Igen érdekes az a konfliktus, a mely a horvát delegátusok lemondása körül támadt *Khuen* és *Barzeviczy* között.

Bécsből táviratozzák a „Bud. Tud.”-nak: *Hazai* Samu honvédelmi miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett és a Magyar Hírban szállt meg. A délelőtti folyamán a miniszter a közös hadügyminiszteriumba ment, ahol tanácskozásokat folytatott. *Khuen* Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután Bécsbe érkezett. Kisérteében Bécsbe érkezett *Klein* Odön miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda vezetője, valamint *Bározy* István dr. és *Német* Alfréd dr.

(A megalakulás.)

Bécsből táviratozzák: A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar bizottság tagjai ma délután fél 1 órakor érkeztek meg Bécsbe, három kocsiból álló különvonattal. A delegáció tagjaival együtt utazott *Khuen* gróf miniszterelnök is.

A delegáció alakuló ülését délután 3 órakor tartotta meg a király személye körüli miniszterium pilótájának nagytermében. A magyar delegáció tagjai az ülésen majdnem teljes számmal jelentek meg, míg a kormány tagjai közül *Khuen* gróf miniszterelnök és *Hazai* honvédelmi miniszter jelentek meg. A közös minisztereken kívül részt vett az ülésen *Montecuccoli* tengernagy, a tengerészeti parancsnok is.

Az ülés megnyitáskor *Khuen* miniszterelnök felkérte a közelnökségre *Bohus* Zsigmond bárót, aki el is foglalta az elnöki széket. *Szálló* Géza jegyző felolvasta a képviselőház és főrendiház átiratát, amelyekben azok a delegáció tagjainak a névsorát küldték át. Majd a delegáció tisztikarának megválasztása következett. Előnké egyhangulag *Láng* Lajost, alelnökké *Zichy* János gróft, jegyzökké pedig *Nyegre* Lászlót, *Vermes* Gyulát és *Molnár* Viktort választották meg.

Láng Lajos elfoglalva az elnöki széket, néhány szóval köszönetet mondott megválasztásáért úgy a maga, mint tisztársai nevében. Igyekezni fognak — mondotta — mindnyájan, hogy a delegáció bizalmára érdemeseek legyenek. Isten áldását kéri a delegáció munkásságára és szavait a király élettelésével fejezi be.

Az elnök jelenti ezután, hogy *István* Vilmos püspök, *Széchenyi* Emil gróf, *Pallavicini* Ede ércegbíró, továbbá *Markovics* Mirkó, *Popovics* Sándor és *Muaczevics* Vazul bejelentették a delegációs tagságról való lemondásukat. Erre vonatkozólag az elnöknek az a javaslata, hogy a három utóbbi delegációs tag lemondását a bizottság ne vegye tudomásul, míg az első három lemondott delegációs tag helyére hívják be a főrendiházban a delegáció megválasztásánál három legtöbb szavazatot nyert főrendet. A bizottság a javaslatot elfogadta, mire a delegátus főrendek névsorát *Windischgrätz* Lajos herceggel, *Förster* Gyulával és *Zichy* Antal gróffal egészítették ki.

Felolvasták ezután a közös miniszterek átiratát, amelyben bejelentik azoknak neveit, a kik helyettük az albizottságok tárgyalásán meg fognak jelenni.

Majd az albizottságokat választották meg s ezek rögtön megalakulva, megválasztották elnökeiket és előadóikat. A külügyi albizottság elnöke lett *Perocz* Dezső, előadója *Wikkenburg* Márk gróf, a pénzügyi bizottság elnöke *Harkányi* Frigyes báró, előadója *Beöthy* László, a tengerészeti albizottság elnöke *Daniel* Ernő báró, előadója *Rosenberg* Gyula, a zárszámadási albizottság elnöke *Erdélyi* Sándor, előadója *Miklós* Odön.

(Az első vita)

Ezután az elnök felhívta a delegáció tagjait, hogy holnap délelőtti 10 órakor a delegáció ülésében gyűljenek össze, hogy felolvassák a delegáció ünnepies megnyitása a királyhoz intézendő beszéd szövegét.

Batthyány Tivadar gróf úgy a maga, mint 48-as függetlenségi párti delegátus társai nevében szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy mivel a párt programja Magyarország teljes állami önállóságának kiküzdése, azért alkotmányos uton küzd a közös intézmények eltörléséért és ezek közül elsősorban a delegáció eltörléséért is. Deák Ferenc ezen intézménye közel van a centrál állam látszatához, azért benne

a magyar állam sére'mét látja. Arral, hogy a függetlenségi párt most részt vesz a delegációban, programjának ezt a részét nem ejti el. Deák Ferenc alkotása nem foglalta magában azon formákat, amelyeket a delegáció az idők folyamán fölvevett, mert a delegáció mindinkább főparlament jellegét öli magára. Az egész közvélemény tudja, hogy a közös intézmények új terhek követelésével fognak előállni, a függetlenségi párt tehát azért vesz részt a delegációban, hogy ez el en tiltakozzék.

Khuen Héderváry Károly miniszterelnök csak azért szólal fel, hogy *Batthyány* felszólalása félreértésre ne adjon alkalmat. Ugy hiszi, hogy erre a felszólalásra tér nyitott volna akkor, mikor a parlamentben a delegátusok megválasztásáról volt szó. Ez most már túlhaladott álláspont. A delegáció az 1867-ki XII. tc. alapján alakult meg, az semmiféle más formát nem vett fel, mint amilyen a törvényben meg van határozva.

Batthyány Tivadar gróf megengedi, hogy elmondhatta volna kijelentéseit a parlamentben is, de joga volt elmondani itt is, mert felszólalását az elnöknek bejelentette és arra engedélyt nyert.

Láng Lajos elnök: Azt hitte, hogy *Batthyány* csak elvi kijelentést akar tenni, azért adott engedélyt. Egyébiránt mivel a tárgyban határozathozatalnak úgy sincs helye, indítványozza a négyes albizottság megalakítását és az ülést felfüggesztette.

Szünet után az elnök bejelentette, hogy a négyes albizottság megalakult, annak elnöke *Zichy* Akos gróf, jegyzője pedig *Papp* Géza lett. Ezzel az ülés véget is ért.

(A külügyminiszter expozéja.)

Bécsből jelentik: A külügyi albizottság holnap délután 3 órakor gyűlést tart, amelyen a közös külügyminiszter expozéját fogja kifejteni. Az expozé felületi vita csak a legközelebbi, valószínűleg kedden tartandó ülésen fog kezdődni. Arra fognak törekedni, hogy a vita ezen az ülésen befejeződjék; ha ez nem sikerül, úgy másnap folytatják és befejezik. A nagykövetség is, az eddigi szokástól eltérően, az albizottságban ki fogja fejteni expozéját. E célból a bizottság pénteken délután fog összejönni.

(Az osztrák delegáció.)

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció ma délután fél 6 órakor a közös miniszterek és az osztrák miniszterelnök részvételével tartotta alakuló gyűlését. *Seitz* képviselő kijelentette az ülésen, hogy a szociáldemokraták a delegációt törvénytelennek tartják. A delegáció elnökévé *Glombinszky* delegátust választották.

(Hogy nyitják meg a delegációt?)

(Bécsi telefonjelentés.) A delegáció ünnepies megnyitása holnap, e hó 13-án déli 12 órakor lesz a Burg márványtermében.

Az ünnepies aktus lefolyása a következő lesz: A főszereplő a beelő titkos tanácsosok termébe vezeti a delegátusokat, majd ott a trónterembe, ahol a delegátusok a trón előtt félkörben sorakoznak. A közös miniszterek, a magyar miniszterelnök, a főkamarmester, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a teremben már előzőleg megjelennek. Eután a király a teremben megjelenik és a jobb trónszék elé áll. A főkamaris, a testőrkapitányok és a főhadsegéd a király jobbján, a közös miniszterek és a magyar miniszterelnök pedig a király balján helyezkednek el. A főszereplő és a szolgálatot tevő szárnysegéd a terem ajtajánál maradnak. A delegáció elnöke a királyhoz beszédet intéz, amire a ki-

rály válaszal. A legfelsőbb választás után a miniszterelnök bemutatja a királynak a bizottság tárgyait. Ezután a felsége belső termeibe vonul vissza.

ELUTASITOTTÁK

Sulkovszky hercegnő házassági kérelmét.

— Az aradi árvaszék határozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 13.

Igen érdekes házassági ügy aktái fekszenek most Aradváros árvaszéke előtt. Ifj Sulkovszky Ida hercegnő, aki tudvalevően Tagányi Sándor dr. aradi ügyvéd, országgyűlési képviselőnek elvált felesége, kérvényt adott be az árvaszékhez, amelyben engedélyt kér arra, hogy házasságra léphessen Szmétow Bernát gróf berlini lakos, tartalékos főhadnagygyal. A kérvényezésre azért volt szükség, mert mint ismeretes, a hercegnő gondnokság alatt áll.

A fiatal hercegnőt az aradi törvényszék ezúttal másfél évvel pazarlósai mat gondnokság alá helyezte. Személyi gondnokául a bíróság Haliczky Árpád dr. Budapesti ügyvédet rendelte ki.

A hercegnő, mióta gondnokság alá helyezték, állandóan külföldön tartózkodott. Folyton utazgatott az édesanyjával. A hercegnő nemrég hosszabb időt töltött Berlinben (s itt megismerkedett a fiatal Szmétow birodalmi gróffal. Csakhamar bensőbb viszony fejlődött ki közöttük, amelynek eredményeképpen a gróf meg is kérte a hercegnő kezét. A hercegnő készséggel beleegyezett a házasságba, aminek azonban nagy akadálya van. Mint említettük, ugyanis a hercegnő gondnokság alatt áll s így az árvaszék engedélye szükséges ahhoz, hogy a frigykötés létrejöjjön.

A hercegnő és édesanyja, Szmétow gróf (s annak apja együttesen az aradi árvaszékhez Káldor Gyula budapesti ügyvéd, illetleg annak helyettese, Kertész Miksa dr. aradi ügyvéd útján kérvényt adtak be, amelyben a házasság engedélyezését kérelmezték. A kérvényhez csatolták Szmétow gróf apjának beadványát, amelyben kijelenti, hogy fia nagy hitbizomány várományosa, de addig is, amíg az örökséget megkapja, ő anyagilag támogatni fogja, úgy, hogy feleségét rangjához méltóan el tudja tartani.

Az árvaszék természetesen ilyen esetekben kikéri a gondnok véleményét, ami ennél az ügynél is megtörtént. Az árvaszék Haliczky Árpádhoz fordult véleményadás végett. A gondnok ellenezte az engedély megadását azzal az indokolással, hogy a gróf vagyontalan és épen ezért az egész házassági ügyet egyszerű „hozományvadászatként” tekinti. Mármost a hercegnő ismeretes költözött életmódjáról és valószínű, hogy férjhezmenése esetén hamarosan eltékozná különben nagy vagyonát.

Az árvaszék a napokban hozta meg ez ügyben határozatát, amelyben elutasította a feleket kérelmükkel. De, mint értesültünk, Káldor ügyvéd megfélebbézi a határozatot a közigazgatási bizottsághoz és ha ez se adja meg az engedélyt, akkor a belügyminiszteriumhoz fordul.

A gróf jogi képviselőinek ugyanis az a véleménye, hogy Sulkovszky hercegnő nem zárható el a boldogulás útja elől. Szerintük ugyanis a birodalmi gróf ellen semmi kifogás nem emelhető sem erkölcsi, sem anyagi szempontból, mert a gróf apjának nagy értékű földbirtoka van. A hercegnő, mióta gondnok-

ság alá helyezték, havi ezer koronából él, de abból is több száz koronát kell kifizetnie annak az aradi pénztintézetnek, amely nemrég a huszonnégy millió korona vagyonnal rendelkező főrangú hölgy legsürgősebb adósságait kiegyenlítette. Mint ismeretes, Sulkovszky Ida édesanyja, József herceg szintén gondnokság alatt van, s jelenleg nagy betegesen fekszik Reichenhallban.

A Haverda-ítélet hatása.

— A jajgató Mariska. — Kie lesz az örökség? —

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, október 12.

A Haverda ügyben hozott ítélet nagy megnyugvást keltett mindenfelé. Ugy látzik, a vádlottak maguk is el voltak készülve arra, hogy az ítélet marasztaló lesz, mert semmi nagyobb felidudást nem árultak el. A Vojtha és Mariska ájtulása inkább szűkebb volt, mint komoly. Legnyugodtabban Jánossy viselkedett. Valóságos akasztó fűhormál mondta védőjének az ítélet hangzása után:

— Nagyságos uram, ez drága szerelem volt.

A nyolc évi fegyházát Vojtha is sokalja azért a kevés jérért, melyen része volt. Ő ugyanis bizonyosra vette, hogy ép bőrrel szabadul és már a tárgyalás során azt tervezte, hogy hírességét pénzre fogja beváltani itthon és a külföldön. Még tegnap, a szünet alatt is ezt mondta védőjének:

— Ha felneutenek, nem is bánom, hogy belekeveredtem ebbe a dologba. Legalább könynyebben fogok élni, mint eddig. Elvégre is érdekes emberré lettem s ezt jól lehet ma kamatoztatni. Szerencsére úgy tudok hegedülni, mint akármelyik cigányprimás. Elszegődöm valamelyik budapesti orfeumba, vagy zenészkávéházba és ha megraktam itthon a zsebimet, bejárom a külföldi nagyobb városokat is.

Haverda Mariskát lesújtotta az ítélet. Ma sűrű könyvezés közt panaszkodott védőjének:

— A fiam boldogságára és mindenre ami szent, esküszöm, hogy ártatlan vagyok. Soha egyetlen egy szóval, intéssel, vagy bármi módon nem bujtottam fel Jánossyt arra, hogy megölje az anyámat. Egy pillanatig se vettem komolyan kifakadásait. El se tudtam képzelni, hogy valaki mást agyon tudjon löni. Még elgondolni is bozaztó az én helyzetemet. Ebbe a szűk kis szobában egyedül vagyok. Vannak percek, amikor a fejemhez képek: Szent isten, 12 évi fegyházra ítélték! Pedig semmit se tudtak ellenem bizonyítani. Sohasé láthatom a fiamat. Katona lesz már, mire én kitöltöm büntetésemet. A legkegyetlenebb rablógylkosokat se ítélik el ennyire. Egyedül abban bízok, hogy Jánossy visszavonja terhelt valómását. Látta-e, hogy egy pillanatra megdöbben, mikor kihirdették az ítéletet. Megdöbben annak a gentságnak a következményeitől, amelyet elkövetett. Azt hitte, hogy legfeljebb négy évet kaphat. Ne hagyjon el drága ügyvéd ur, tegyen meg édekemben mindent. Kérje meg Vázsonyit és Bródyt, hogy segítsenek együttesen rajtam, mert én belepusztulok.

Számos oldalról fölvetették a kérdést, hogy Haverda Mariska elítélésével, mi történik a hagyatéki vagyonnal? Sokan azon tévhitben vannak, hogy a marasztaló ítélet folytán Mariska elvesztette igényét anyai hagyatékára. Ezek azzal érvelnek, hogy Haverda Mariska érdemtelenné vált anyja hagyatékára (s ezért megfosztható a vagyon élvezetéről).

E kérdésben tájékoztatást szerzendő, kikértük az ügyvédi kar egyik elismert jogászának véle-

ményét, aki következőleg nyilatkozott a Haverda Mariska öröksödési igényei föl:

— Az esküdtbíróági ítélet épen séggel mit sem változtat Haverda Mariska öröksödési jogain. Az örökható, Haverda Boldizsárné, aki egyedül és kizárólag rendelkezhetne a hagyatékáról és jogosítva lenne az örökségből való kitagadásra, már nem él és így nem rendelkezhet többé a vagyonáról. Már pedig Haverda Boldizsárné életében nem tagadta ki Mariskát a lányát az örökségből és ennél fogva az utóbbi ipso jure lépett a hagyatéki vagyon élvezetébe. Persze, egészen másként állott volna a dolog akkor, ha Haverda Boldizsárné végrendeletileg kitagadta volna Mariska leányát az örökségből. Ez esetre a marasztaló ítélet után Mariska nem támadhatná meg a végrendeletet és mint az örökségre méltatlan, elesett volna a hagyatéki vagyonról. De a felforgató tényállás mellett Haverda Mariska öröksödési igénye önmagában lépett joghatályba, amelyet senki tőle többé el nem vitathat. Ez az örökségi joga átszáll törvényes leszármazottjára, a kis Jarmatzky Jenőre is, akinek nagyanyja utáni öröksödési igénye még akkor is megnyílt volna, ha Mariskát esetleg halálra ítélték volna. Mert a törvényes öröksödés jogán csak maga az örökható változthat, senki más.

VÁROS ÉS MEGYE.

A tanácsi javaslatok kinyomatása.

(A városatyák munkájának megkönnyítése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

Több törvényhatósági bizottsági tag legközelebb a közgyűlés tárgyalásainak alaposságát lehetővé tevő indítvánnyal fog a törvényhatósági bizottság elé lépni. Okot erre a legutóbbi közgyűlésen történtek szolgáltnak és mindenki által csak helyesléssel fogadható, ha a törvényhatóság maga törekszik arra, hogy a felületesség és tájékozatlanság vádját igyekszik magáról elhárítani.

Azzal az indítvánnyal készülnek többen a közgyűléshez fordulni, hogy a jövőben a közgyűlés napirendjére tűzött fontosabb tárgyakhoz benyújtandó bizottsági és tanácsi javaslatok a közgyűlést megelőzőleg kinyomattassanak és legalább egy nappal a tárgyalás előtt a törvényhatósági bizottsági tagok között szétosztásra kerüljenek.

Kínos és szőgyenteljes látvány volt a legutóbbi közgyűlésen az a tájékozatlanság, melylyel a közgyűlés tagjai a kulturpalota ügyét tárgyalták. Az albizottságot ülésén résztvevő tagokon kívül alig ismerte egyetlen ember is a tanács terjedelmes javaslatát. De hivatkozhatnánk a példák tulgazdag szövegére, mert majdnem minden fontosabb kérdésről csak az első hallásra szoktak a városatyák tudomást szerezni. Rámutatathatunk az országgyűlés példájára. Minden bizottsági tárgyalás jegyzőkönyvét kinyomattják és szétosztják, minden törvényjavaslatot tárgyalás előtt hetekkel a képviselők rendelkezésére bocsátják.

Csak a városi tisztviselők fizetésrendezési javaslatának szomorú sorsát idézzük emlékeztetőbe még, hogy meggyőzzük a törvényhatóságot ennek az indítvánnyal életrevalóságáról. Hasznára lesz minden tényezőnek, de legfőbbet fog használni azoknak az ügyeknek, melyek elintézése a törvényhatósági közgyűlésre van bízva. Ha alaposabb készültséggel lépnek be a közgyűlés termébe azok, kiknek kezére a város sorsát bízták, akkor talán megfoghatkozik a száma ama határozatoknak is, melyeket a miniszteriumok tömegestül küldenek vissza korrekció és újra átdolgozás céljából.

„A könyvek könyve.”

— *Királyok autogramma.* — *A király ujságja Barth Lajos könyvéről.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

A király ujságja, a „Fremdenblatt” egyik legutóbbi száma hosszabb cikket szentel a most Bécsben tartózkodó Barth Lajos aradi autogrammgyűjteményének, irván a következőket:

„Nemsotára olyan könyv kerül a közönség kezébe, amilyen eddig még nem volt látható. Barth Lajos célul tűzte ki magának, hogy olyan autogrammok gyűjtsön össze, amelyek nem minden emlékkönyvben foglalnak helyet. És valóban, a „könyvek könyvében” ugyszólván az egész világ jelenik meg. Hatszázötvenegy nagy alakja az egész világ társadalmának negyvenkét nyelven szólal meg abban a könyvben, amely ezt a büszke címet viseli: *Die Welt*.

Valóban már az első lap méltán reprezentálja a büszke címet, mert itt látható a nemrég elhunyt Edward angol király sajátkezű aláírása és közvetlen alatta, úgy mondhatnók, hogy rendkívül aktuális aláírás díszíti a lapot és ez nem másé, mint a portugáliai anyakirálynőnek, Amáliának aláírása. Ennek a két autogrammnak a története megérdemli a legélelnebb figyelmet. Bizonyos értelemben még a politikai figyelmét is. Hat év óta utazza be Barth a világot, hogy a legkiválóbb személyiségektől autogrammok gyűjtsön. És csak ez év márciusában ütötte meg egyszerre a két főnyereményt: Edward angol király és portugál Amália aláírásukat tisztelték meg. Egy kis hja, hogy Manuel, a portugál király is meg nincs örökítve ebben a könyvben. Hja, Barth ur egy kissé sokáig halogatta a dolgot...

— Érthető, hogy a legérdekesebb aláírás Amália királynőé, — mondotta Barth a *Fremdenblatt* munkatársának. — Az angol királynak köszönhetem ezt az autogrammot. Halála előtt négy héttel Biarritzban beszéltem vele. Megmagyaráztam neki gyűjteményem célját: olyan művet akartok teremteni, amelynek *jövedelme jótékony céloknak jusszon*. A király hosszasan és érdeklődve lapozgatta a könyvet, amelyben a jelen kor legkiválóbb férfainak és asszonyainak aláírásai és mondái találhatók és tréfásan így szólott:

— Az ön könyvének kedves barátom igen nagy hibája van, — az, hogy az eredeti gyűjtemény nem az enyém.

— A következő napon igen különös esemény történt. Ugyanezen időben Amália portugál királynő szintén Biarritzban tartózkodott és Edward király igen sokszor volt együtt a rendkívüli szellemű hölgygel. Angol udvari körökben arról beszéltek, hogy az anyakirálynő Manuel fia részére meg akarta szerezni az angol király egyik nőrokonának a kezét. Bármint lett legyen is a dolog, annyi bizonyos, hogy a király és királynő gyakran találkoztak és maga az angol király volt az, aki néhány órával fogadtatásom után közbenjárt az anyakirálynőnél az autogramma érdekében. Március huszonekedikén jelentem meg a király előtt. Ugyanaznap este beszélt Amáliának a könyvről és már másnap reggel meghívót kaptam a portugál királynőtől Five o' clock teára. Elragadó kedvesség jellemzi a királynőt, aki igen sokat beszélt ama kiváló nagyságokról, akik könyvemben szerepelnek. Manuel fiáról is beszélt és megígérte, hogy ha Lisszabonba jövök, ráveszi fiát, hogy ajándékozza nekem autogrammját.

Különösen két emlék-mondat iránt érdeklődött a királynő. Az egyik *Lajos Ferdinánd* dr. bajor hercege, aki a következőket írta: „*Tudomány és művészet a maguk sokoldalú rokonságuknál fogva egyesülve legmagasabbra emelik az emberi szívet*”, — a másik *Molnár Ferenc* magyar írónak ama szellemes megjegyzése,

hogy „*az asszony olyan, mint a monokli — igen elegáns viselet, de az ember jobban lát nélküle*”.

Az olvasó, írja a bécsi lap, igen sokszor érdeklődéssel lapozhatja fel újra és újra a sokat nyújtó könyvet. Végre arra a meggyőződésre jut az ember, hogy egy igen kiváló embernek, ő Felsége udvari orvosának, *Kerzl* dr. udvari tanácsosnak kívánsága teljesedett be, aki mindjárt a könyv elején a keresetlen modorában azt írta, hogy „*a jótékony hazafias célhoz szívből jövő, őszinte sikert kíván*”.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Masamód*, vigjáték. A) bérlet.
Péntek: *Dolovai nábob leánya*, színmű.
Kápolnay Sárika, a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának vendégfellépésével. B) bérlet.
Szombat: *Szép Helena*, operett. Teljesen új betanulás. al. C) bérlet.

A masamód.

(Írta: *Heltai Ferenc*, bemutató előadás október 12 én.)

A gondtalan kedves Bohémianak egy meseképen ható, bájos történetét mutatják be ma este az aradi színházban: *Heltai* János ötletes vigjátékát, *A masamódot*. Azoknak a jólelkű vigembereknek az életébe lehettünk be ma este, akik csak a pillanatnak élnek, akik nagyon tudnak szeretni, akik a szerelemért és az ideáljajukért mindent hajlandók feláldozni az egyik pillanatban, hogy a másikban már csak mint egy édes busz eméket ápolják; akik maguk se tartják másnak az életet, miat egy szép mesének. Nem is vigjáték *Heltai* János *A masamód*-ja, a szó akadémikus értelmében, hanem szellemes, ötletekben gazdag színpadi mese, amelyből mindenkit meghódító szin és hangulat árad ki.

Sajnos, az előadásnak nem volt olyan sikere, amilyent ez az eszprivel megirt színpadi mű megérdemelt volna. A könnyed, szellemes párbeszédok, a szubtilis ötletek jó része elakadt a színeszek előadásában. És pedig részint a szerepnemtudás miatt, részben pedig — ami a rendezés hiányára mutat — a túlvaskos jellemzés miatt. *Delli* például egy fővárosi kereskedősegéd (Szekeres) jellemzésére, aki masamód barátjával vacsorázik, nem talált más módot, minthogy indokolatlanul hebehurgyáskodott és evesközben vagy hatszor megtörölte a kezét az abroszban — a karzat mulattatására. *Keszler* Ede Rátóti gróf szerepében belső jellemzés híján pepita nadrággal, az obligát (?) nyegle raccsolással és az elmaradhatatlan monoklivai állította be a „grófit.” Ezekkel és más túlzásokkal szemben diszkret és ügyes volt *H. Harmath* Józsa (Krausz Klári) egy szerelmes természetű masamódiány szerepében, *Benkóné* (Mme. Zsirnics), *Heltai* (Mák István) egy újságíró szerepében, *Varnay* (a direktor) és *Ajtay* egyetlen diszkreten, de helyesen megjátszott jelenetével. *Beregi* (Ádám) festő különösen a harmadik felvonás végén *Keszlerné*vel való jelenetében volt jó. Kár, hogy *Keszlerné* ezt a jelenetet kivéve nem tudott sikert elérni. *Kalotaszegi Vilma* szerepe egyike a legkönnyedebb társalgási szubrett szerepeknek, amit semmiesetre se szabadott volna a kiváló drámai hősnőre osztani.

Rovására volt a darabnak sok helyütt a tempó lassúsága is. Különösen elnyújtották az első felvonás utolsó jeleneteit, amelyen amugy is észrevehető a regényből való dramatizálás fogyatéksága.

* A Kölcsey-Egyesület népkönyvtárakat fejleszt. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa néhány év óta sűrűn létesít Aradon és a megyében népkönyvtárakat. A Kölcsey-Egyesületben a közművelődésnek ez az országos szerve oly hűséges munkatárára lelt e téren, hogy a múlt hónapban megkérdezte a Kölcsey-Egyesület elnökségétől, elvállalja-e az eddig létesített és ezután létesítendő népkönyvtárak közvetlen felügyeletét. Az Országos Tanács abból az alkalomból fordult a Kölcsey-Egyesülethez, mert Elekén, Gurahoncon, Szapáryligeten, Székudvaron és Simonfialván vándor népkönyvtárakat kíván létesíteni még ez év folyamán. A Kölcsey-Egyesület azzal a kijelentéssel fogadta el a népkönyvtárak felügyeletét, hogy a népművelés leghathatósabb eszközeinek, a jó tanító mellett, a jó könyvet tartja. Megkérésére, a kijelölt községekben a könyvtárak kezelésére a legnagyobb készséggel ingyen vállalkoztak *Schram* Tamás, *Benkő* Dezső, *Benozur* István, *Sipos* Ferenc és *Zimmer* Márton igazgató tanítók. A budapesti Tanács még októberben elküldi a községekbe a szekrényeket, ez év végére pedig a könyveket is. Hogy pedig a Kölcsey-Egyesület már meglévő népkönyvtárakat tovább fejlesztesse, a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának ajánlatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter már az 1910-iki költségvetésből is 500 koronát utalt ki az aradi adóhivatalnál. A Kölcsey-Egyesület elnöksége még októberben fogja előleges jóváhagyás végett föltérteni fejlesztési tervét a Tanácshoz.

* A dolovai nábob leánya — vendéggel. *Herzeg* Ferenc hatásos színműve, *A dolovai nábob leánya* hosszas pihenés után ismét színpadra kerül. A címszerepet, *Jób* Vilnát egy vendégművész, *Kápolnay Sárika*, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja fogja játszani.

* Aradiak sikere. *Egerből* írják: *Palágyi* Lajos társulata tegnap a *Bocaccio* című régi kitűnő operettet mutatta be. Az egyik egri lap két aradi színésznőről így ír: „Az előadás nemcsak az idei szezon legtekélyesebb színpadi munkája volt, hanem a legjobb azok közt, amelyeket valaha egri színpadon láttunk. Elsősorban *Aradi Arankáról* kell szólni. Amit ez este énekben, játékban produkált, az maga a tiszta operettstílus, de nagy és őszinte sikert hozott ez este *Gogg* Krisztának is. Őde csengésű, szép, tiszta hangja valóságos uralkodott az első felvonás nagy fináléjában és a finálé közepén nagy, lelkes tapsot hozott a számára.

* *Fedák Sári* ismét Szegeden. *Fedák Sári*, aki az elmúlt hetekben volt Szegeden, újabb vendégszereplésre kínálkozik. Levelet írt *Almássy* Endre igazgatónak s elmondja, hogy a szegedi közönség előtt szeretné eljátszani *Mogyoróssy* önkéntes szerepét *A tatárjárás*-ban. Külön „mulató” betétet írtak a számára, amelyet először ott adna elő. A direktor természetesen örömmel fogadta az ajánlatot s *Fedák* így már legközelebb újból vendégszerepel, még pedig az igazgató terve szerint két estén. Föllel ugyanis a *János vitéz*-ben is.

* A budapesti Népopera. A budapesti *Tisza Kálmán*-téren épülő *Népopera* igazgatósága 1911. szeptember 1-től szerződött énekeseket, énekesnőket, színészeket, színésznőket, kardalososkat, kardaloszókat és zenekari tagokat. Az igazgatóság egyelőre csak írásbeli ajánlatokat a következő címre kér: *Népopera igazgatósága Budapest, V. Báthory-uca 3.*

* Az *En Ujságom*. Kétszeres ünnepet jelent minden gyermek számára a vasárnap: akkor hozza a posta *Pósa* Lajos kitűnő ifjúsági lapját: *Az En Ujságom*-t. Derűt, évelenséget, jó kedvet viszesz a pompás lap a gyermekszobába. Hétről-hétre egész bokréta-vidám mesét, verset, eleven történetet, érdekes regényt találhatnak a kis olvasók *Az En Ujságomban*. A magyar írók színe-java *Az En Ujságomban* írja legszebb elbeszéléseit, ahol *Tányértalpu* Koma, a

Mackó nemzetség híres-neves ivadéka most is beszámol legújabb kalandjairól, amelyek messze, tengerentúl a távol. Amerikában történtek a bundás nagyurral. Januárban minden előfizető ingyen megkapja Az Én Ujságom gazdag tartalmu, naptárát és részt vesz a naptár rejtvénypályázatán, amelyen 25 értékes jutalom lesz kisorsolva. Az Én Ujságom előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér. Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, VI. Andrásy-ut 10. szám.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Érdekes felmentés. Fodor Jenő csanegrádi születésű, mackói kereskedő ellen egyszerre egyrendbeli csalás és kétréndbeli maganokirathamisítás büntette miatt emelt vádat a szegedi királyi törvényszék előtt a nő tizedikén megtartott főtárgyaláson a királyi ügyészség. A csalást Czrkvenyakov Mihály torrasi lakos sérelmére követte volna el, aki Fodort feljelentette volt a nagybecskereki törvényszék előtt csalás büntetésének kísérlete miatt. Már főtárgyalásra volt kitűzve az ügy, amidőn vádolt azzal állott elő, hogy amennyiben Czrkvenyakov az ellene beadott feljelentést visszavonja, úgy a 310 K kárt megtéríti. Czrkvenyakov elfogadta az ajánlatot. Engel dr. szegedi ügyvéddel elkészítette a feljelentést visszavonó kérvényt. Mikor azután ezt kezhez kapta Fodor, kijelentette, hogy készpénze nincsen ugyan, de imént ad egy 310 koronáról szóló csekket, melyre a postatakarékpénztár haladéktalanul folyósítani fogja az összeget, mert ott neki nagyobb összegű pénze van elhelyezve. Kiderült azután, hogy Fodornak a postatakarékpénztárnál egy garasa sem volt. A maganokirathamisítás Seiffmann Mór és Fiai cég sérelmére történt volna, mely ellen Fodor két rendbeli hamisnyugta alapján végrehajtás megszüntetési keresetet adott be. A bíróság vádoltat az ellene emelt vád és következménye alól felmentette.

§ A zombori petíció. Budapestről jelentik: A Kuria első választási tanácsa ma folytatta a zombori petíció tárgyalását. Ma Tetészki Ármán dr. a petíció védelmében fejtegette és esetenként cáfolta a petíció állításait. Kérte, hogy a Kuria a petíciót bizonyítás nélkül utasítsa el. A fejtegetések egész délelőtt tartottak és utánuk a tárgyalást holnapra halasztották.

§ Uj közjegyzők. Az igazságügyminiszter Teleszky Béla dr. budapesti kir. közjegyzői helyettesi Zantára és Nagy Rezső dr. eszéki-gorbói gyakorló ügyvédet Ballenba kir. közjegyzőkké nevezte ki.

Tejzárlat.

Nagyon megrémült a tanács,
A marhavésztől megijedt
S kimondá: „Eztán nem lehet
Aradra behozni tejet.”

S csodálatos, de úgy nagyon:
Nem a tej lesz ezentúl drága,
Paulhannal magasabbra szökik
A szoptatós dajkáknak ára.

SPORT.

+ A vasárnapi football mérkőzések. Arad football sport iránt érdeklődő közönségének páratlan érdekességgel napja lesz a hét vasárnapja. Ekkor mérkőzik ugyanis a délmagyarországi bajnokságért Szeged—Wagongyári Sportklub és a régi két rivális egyesület, a „Bácska” és az Aradi Athletikai Klub. Bácska kipróbált erős védelmét állítja sorompóba az A. A. K. goalképes osztagával szemben. Szegednek is erős napja lesz a mind jobb formát mutató Wagongyárral szemben. A kettős mérkőzés olou ját megadja az a körülmény, hogy a Bácska—AAK mérkőzés kimenetele döntő fontosságú a délmagyarországi bajnokság ősz

fordulójára. A mérkőzések sportkörökben nagy érdeklődéssel találkoznak, úgy Szegedről, mint Szabadkáról számosan jelentették be jövetelüket.

Kettős szerelmi dráma Aradmegyében.

— Gyilkos és öngyilkos ifju. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 13.

Véres szerelmi dráma folyt le tegnap este az aradmegyei Almáskamarás községben. Egy fiatal vagyonos parasztbirtokos revolverrel sziveltette imádottját, aztán hazarohant és a padláson felakasztotta magát. Az ok itt is, mint annyi esetben: a szülői ellenzés. A leány atyja nem szívesen látta a fiatalember közeledését és mikor megkérte a leány kezét, kerekén elutasította. A szerelmes ifju ezt annyira a szívére vette, hogy előbb a leányt pusztította el, aztán magával is végzett. A szerelmi tragédia nagy feltűnést és élénk részvétet keltett. A tragédia részletei itt következnek:

Almáskamarás gazdag német községnek két legvagyonosabb családja a Reisz és a Silberreisz család. Mindkettő régi, tekintélyes, befolyásos család, közülük egy-kettő mindig vezető helyet foglalt el a községi előljáróságban. Reisz Györgynek körülbelül 80.000 korona a vagyona, de nem kevesebb a Silberreisz Adámé sem. Reisz György tehát vagyoni szempontból nem tehetett volna kifogást az ifju Silberreisz Adám közeledése ellen és még sem látta szívesen házában a fiatalembert. Sőt, amikor Silberreisz megkérte a 16 éves Erzsébet kezét, kerekén elutasította.

— Nem adom neked a lányomat. Nagyon zöld legény vagy még. Végezz először a katonasággal.

A szerelmes ifjut nagyon elkeserítette ez a válasz. Különösen, amikor a faluban suttogni kezdtek, hogy az öreg Reisz azért adott kossarat a fiatalembernek, mert a leányát másnak szánta. Egy idősebb vagyonos gazdának. Ezek a suttogások a fülébe jutottak Silberreisznek és végzetes elhatározásra bírta. Revolvert vásárolt és tegnap este hét óra tájban megjelent Reiszék háza előtt. A leány az ablaknál ült és ruháját varrta. Bucura készült. Silberreisz beugrott az ablakon. (Ezt a vizsgálat később megállapította.) előrántotta revolverét és sziveltette a leányt. Aztán kiugrott az ablakon és egyenesen hazarohant.

A szép fiatal leány holtteste még ki se hült, amikor az apja hazaérkezett. Azonnal jelentést tett a jegyzőnek és közölte gyanuját, hogy Silberreisz lehet a tettes.

A csendőrök rögtön elmentek Silberreiszékhez és felkutatták az egész házat. A padlás egy elrejtett részén egy gerendán lógott a fiatalember elkékült, szederjessé vált arccal. Levágták a gerendáról, de már akkor halott volt.

A tragédiáról ma reggel jelentést tettek az aradi ügyészségnek, ahonnan Domokos László vizsgálóbíró, Szokolczay Lajos ügyész és a két törvényszéki orvos mentek ki a vizsgálat és a boncolás megejtése végett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Kossuth-asztaltársaság hídfőn este ünnepli meg kiváló elnökének, Nagy Kálmánunk nevenapját. A társaság tagjai összegyűlnek a Porezán-féle vendéglőben, ahol társasvácsora keretében ünneplik az elnököt. Részvételi jegyek a Láng-kávéházban kaphatók.

Az elmebajos diák.

— Érdekes kártérítési pör az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 13.

1908. március 17 én reggel az aradi pályaudvaron kisebbszerű összeütközés történt. A Pécskáról Arad felé érkező motorvasut utközött össze az egyik sínen veszteglő tehervasuti mozdonyval. A motoroson többen utasultak, azonban csak egyiküknek történt baja. Kolozsy Gyula, az aradi gimnázium VII. osztályu tanulója, aki Pécskáról járt be Aradra, az összeütközés pillanatában fejével neki esett a kupé ajtajának és az erős ütés következtében eszméletlenül rogyott a földre. Néhány percig fekvő ajultan, aztán magához tért, de olyan heves rosszullet és főfájás fogta el, hogy nem is ment iskolába, hanem a legközelebbi motorossal hazautazott Pécskára. Az összeütközés következményeképpen néhány napig betegesen fekvő, aztán felkelt és tovább járt iskolába. Néhány hét után azonban ismét heves főfájások fogták el, úgy, hogy házi orvosa, Ciaklán Miklós dr. javaslatára kimaradt az iskolából.

Kolozsy két hónapig pihent, aztán augusztus 31 én jelentkezett vizsgára. Az első néhány tárgyból ment valahogy a dolog, de mikor az algebra került a sor, noha egész könnyű kérdéseket kapott, Kolozsy aki mindig jeles tanuló volt, nem tudott a feladattal megbirkózni. Habogott, dadogott, az arca hol vörös volt, hol elsápadt, aztán pár peronyi kialódás után felsóhajtott és ajultan bukott a földre. Ugy kellett felocsolni vízzel. A vizsgát természetesen beszüntették és Kolozsyt az édesanya hazavitte Pécskára.

Kolozsyné még várt egy ideig, de amikor fia állapota nem javult, kártérítési pert indított a vasutársaság ellen. A keresetben 38650 koronát követelt azzal az indokolással, hogy az orvosok egybehangzó véleménye szerint fia az összeütközés következtében gyógyíthatlan agybetegséget szerzett, essét tanulásra nem használhatja, szellemi munkát nem végezhet. Oklevelet nem szerzhet, sem állami sem magánhivatalban nem alkalmazhatják.

A kereset folytán megindult a per. A periratváltások több mint két évig elhúzódtak és azok befejeztével a törvényszék elrendelte, hogy orvosszakértők vegyék megfigyelés alá a fiatalembert és megfigyeléseik eredményét közöljék a bírósággal. Szakértőknek Posgay István dr. és Prohaszka László dr. orvosokat nevezte ki, akik hamarosan időn át vizsgálták a fiut és megfigyelésük eredményét ma közölték a törvényszékkel több íves szakvéleményben.

Az orvosok véleménye szerint a baj nem olyan nagy, mint aminőnek az anya lefestette. A fiu ugyanis ideggyönggeségben szenved, ami okozati összefüggésbe hozható a szenvedett balesettel, azonban betegsége elmebetegségét csak annyiban zavarta meg, hogy hosszabb és rendszeres szellemi munkára ez idő szerint képtelen. Csupán idegrendszeri működése van megtámadva, agya azonban ép és rendszeres szanatóriumi kezelés mellett néhány hónap alatt annyira helyrejöhet egészségi állapota, hogy tanulmányait is folytathassa.

A törvényszék valószínűleg az orvosszakértői vélemény alapján fogja meghozni rövid idő múlva ítéletét.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatalos hirdetés osztály — 151

HIREK.

Manuel ex- király adósságai.

— Szerzetesek és papok veszélyben. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 12.

Nagy gondot okoz most a portugál köztársaságnak, hogy mittévé legyen az elűzött királylyal? Nem akarják, hogy apanázs nélkül bujdokoljon a külföldön, de sok pénzt se akarnak adni, mert elég nagy gondot okoz a királyi család adósságainak kifizetése. Az ex- király vagyoni gondnoka ma tanácskozott a portugál belügyminiszterrel az apanázs mértékéről és adósságairól. A gondnok kijelentette, hogy a király hajlandó évi részletekben lefizetni az államtól régebben fölvetett adósságokat, de csak akkor, ha a köztársaság tekintélyes nagyságú évi apanázst biztosít neki és családjának.

Lisszabon. A szerzetesek és papok ellen az akció szakadatlanul folyik tovább és a népdühét, mely az egyház ellen irányul, csak igen nehezen lehet megfékezni. A papok nagy része szökik az országból, de ez a szökés meglehetősen nagy nehézségekkel jár. A pályaudvart, különösen az éj beálltával, óriási tömeg veszi körül, mely a papokat, akik vonatra akarnak szállni, kigunyolja és inzultálni akarja. Az ideiglenes kormány mindent elkövet, hogy a papok életét megvédje. Katonák kíséretében tudnak csak a szökésben levő papok vonatra szállni. De a világi papok ellen is iszonyu dühkitörések irányulnak. A plebánosok pincékbe rejtőznek. Némelyik a templomtoronyban keres menedéket. Az elmúlt éjjel puskaüzelés zaja hargzott, de mialatt utána jártak a dolognak, a tüzelés elmúlt. Kiderült, hogy katonák a Santos-templomra lövődöztek és a templomban tetemes kárt tettek. Papok az utcákon egyáltalában nem mernek megjelenni. Aki az utcára lép, az áruhát vesz föl és szakállt ragaszt föl az arcára, hogy fel ne ismerjék.

Az új kormány belügyminisztere ma beszélgetett egy német újságíróval, aki előtt következőleg nyilatkozott:

— A jezsuiták elleni tüntetéseket maguk a papok provokálták, akik ezzel az új köztársaságot szándékoznak Európa szemében diszkreditálni. A köztársaságnak az országban nincsenek ellenségei. A rendes állami életfunkciókat képesek lezárni fenntartani. Meg fogjuk adni a volt királynak a magáét, de a kastélyai a nemzet tulajdonában maradnak és részben muzeumokká, részben iskolákká fogunk átalakítani.

Páris. A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: A Tajó előtt horgonyzó hadihajók teljes biztonságban vannak. Azok a hírek, hogy összeesküvés volna az idegen és portugál hadihajók ellen, egészen alaptalan. A kormány az általános katonakötelezettséget fogja elrendelni.

London. Mint a Reuters-ügynökség Gibraltárból értesül, György angol király parancsot adott, hogy a „Victoria and Albert” királyi yacht Gibraltárba menjen és Manuel király és Amália királynét vegye feléltetésére.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 13-án az időjárás: enyhe, száraz.

— Visszavont petíció. Budapestről jelentik: Kálmán Gusztáv államtitkár kolozsvári mandátuma ellen tudvalevőleg petíciót nyújtottak be. Bethlen Báliat gróf és tíz társa. A petíciót

ma visszavonták. Bethlen gróf, ki előjelöltje volt az államtitkárnak, kifejtette, hogy mivel a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt úgy döntött, hogy az államtitkár zsolnai és kolozsvári mandátumai ellen benyújtott petíciókat vissza kell vonni, ő, mint a párt engedelmese tagja, intézkedett, hogy a petíció visszavonása megtörténjen.

— A Neuman család újabb alapítványa. Az aradi Neuman Testvérek cég, amelynek humánus és emberbaráti gondolkodását Aradon eddig is aznyi jótékony alkotás és alapítvány hárta, ma annak számát egy újabb tekintélyes összegű és filantrop rendelkezésű alappal gyarapította. Id. Neuman Adolf, végvári Neuman Dániel, Neuman Samu és ifj. végvári Neuman Adolf egyenkint 1000, összesen 4000 korona névértékű Aradmegyei Takarékpénztár záloglevélt tettek le az Első Aradi Betegsegélyező és Temetkezési Egylet elnökénél, Kohn S. N. nével azal a rendelkezéssel, hogy azt mint Neuman Testvérek alapítványt kezeljék és kamatait az egyesület emberbaráti céljaira felhasználják. A Neuman család, mely eddig is támogatta Aradnak ezen egyik legrégebbi humánus egyesületét, az alapítványt az egyesület 40 éves fennállása alkalmával tette le. Az adomány az egyesület Menház-alapját gyarapítja, a mely eddig is több aradi aggott és elszegényedett polgárnak nyújtott állandó segélyt. Az alapítványról végvári Neuman Dániel udvaritanácsos, mint a család legidősebb tagja, értesítette az egyesületet.

— Zsidók és keresztényszocialisták egyesülése. Szokatlan esemény híre érkezik Zágrábról. A keresztényszocialisták és a zsidók között politikai egyesülés történt. A keresztényszocialisták már régebben magukhoz igyekeztek láncolni a zsidó vallású választókat s most a választások előtt mindent elkövetnek, hogy az egyesülés létrejöhön. Mára gyűlést hirdettek a zsidók számára és a gyűlésen nagyon sok zsidó jelent meg. Milovár egyetemi tanár, a keresztényszocialista eszme propagálója kifejtette, hogy a jobbpárti keresztényszocialisták a kulturális és gazdasági törekvéseikben régi elveik alapján állanak, de maguk közé fölvesznek nem keresztényeket is. Kohn dr. és több zsidó választó beszédéből kitűnt, hogy a zsidók a keresztényszocialisták jelöltjére fognak szavazni.

— Temetés. Az aradi nyomdászparosok nevezetesen Bloch Henriknek holttestét kártársai és igea nagy, előkelő gyászoló közönség részvételével kísérték utolsó útjára. Délután fél három órakor volt a temetés a Sárosi-utca 1. számú házból. Az aradi nyomdatulajdonosok testületileg jelentek meg az igen sok koszoru által borított koporsónál, melyet az elhunyt és az öt gyászoló család, tisztelőinek és barátainak impozáns tömege állott körül. Végvölgyi Lajos dr. főrabbi magas szarvayalású beszédében méltatta az elhunyt tevékeny életét és könyekig megható szavakban vett búcsút a polgári erényekben bővelkedő családfőtől. A gyászoló közönség ezután kikísérte a temetőbe a koporsót melyet gyászdalok énekése közben bocsátották le nyughelyére.

— A kolera. Pozsonyból jelentik: Cseklész községben koleragyanus tünetek között megbetegedett Bohus Mihályné. A belügyminiszteriumban ma újabban 16 gyanus megbetegedést és négy halálesetet jelentettek be az országból.

— Aradmegyei pályázó a miskolci főkapitányi állásra. Miskolcra írják: Ma járt le az ideje ama pályázatnak, melyet Lukács Béla miskolci rendőrfőkapitány halála folytán megüresedett főkapitányi állásra hirdetett Szentpáli István dr. polgármester. A főkapitányi állásra a következők adták be pályázatukat: (Az alábbi névsor érdekes dokumentuma annak, hogy milyen foglalkozású emberek törekednek a főkapitányi állásra.) Nikkel József városi tanácsnok, Balogh Zoltán rendőrfőkapitány helyettes, Horváth Károly tb. főkapitány, Peterdy Kálmán esztergomi rendőrkapitány, Rimacóczy József dr. kolozsvári kerületi kapitány, Bereczely György volt főhadnagy, érmihályfalvai járási írnok, Kopácsy Béla dr. tb. rendőrkapitány, Hosszúfalussy Lajos Borsodvármegye árvaszéki ülnöke, Végh Árpád dr. ügyvéd, Sarkány Ármán dr. volt pécsi főkapitány helyettes, ügyvéd, Almássy Árpád jászberényi lakos, volt szolnoki és jászberényi rendőrkapitány, Berzeviczy István ungvári rendőrkapitány, Juricskai Barnabás nagyváradi tb. tanácsnok, Édes Elemér kisjenői járási tb. főszolgabíró, Mogyoróssy Bertalan edelényi tb. főszolgabíró, Lesko Gyula egri kir. törvényszéki jegyző, Temesváry Géza dr. szegedi rendőrkapitány, Kedves József diószentmártoni tb. főszolgabíró, Vay Zoltán kecskeméti járási tb. főszolgabíró, Komáromy István Gömör Kishont vármegyei tb. főjegyzője.

— Mihálovics Géza — rendőrkapitány. Zalaegerszegről jelentik: A városi rendőrkapitányi állás már hónapok óta üresedésben áll. A napokban híre járt, hogy Mihálovics Géza, a volt huszárkapitány, József főherceg gyermekeinek volt nevelője is fog pályázni az elnyeréséért. A városban igen szimpátiákkal fogadták a tervet és biztosra veszik, hogyha Mihálovics, aki zalaegerszegi származású, pályázik az állásra, el is nyeri.

— Földrengés Brádon. Tegnap Brádon és vidékén északkeletről északnyugatra elvonuló 2 percig tartó földrengés volt érezhető. Erősebb lökések Rakora és Muszári bányatelepeken voltak, ahol egyes házak falai is megrepedtek. Rakorán Patsch Bertalan bányatiszt lakásában a zongorát mint egy 20 centiméterre elmozdította a fal mellől. A képek leestek a falról, az órát egész elfordította.

— E jegyzés. Hordos József Székegykocsárdról eljegyezte özv. Heller Bernátné aradi magánzó leányát, Reginát. (Minden külön értesítés helyett.)

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— Miért is vannak gépiró leányok... Zágrábról táviratozzák: Szenzációja van a horvát fővárosnak, Sibenik törvényszéki elnök váratlanul és hirtelen nyugdíjba megy. De nem önszántából, hanem fegyelmi vizsgálat alapján. Harmincöt év óta áll az igazságszolgáltatás kötelékében Sibenik. Erdemes bíró. Végzeté lett, hogy gépiróleányok vannak a törvényszéken. Sibenik sűrűn rendelte be magához a szebbeket, sőt úgy rendelkezett, hogy a földszintről helyezték át a gépirónok helyiségét az első emeletre. Itt van ugyanis a törvényszéki elnök hivatala. A törvényszéki gépirónok egyre hargosabban fakadtak ki az elnök viselkedése miatt és a panaszok eljutottak Aranczyk igazságügyi osztályfőnök fülébe. Felszólította a gépirónokot, hogy egyenesen hozzá juttassák írásos följelentésüket. Így is történt. Két gépirólány a legsúlyosabb váddal illeti a törvényszék elnökét s másik három is épületes dolgokat ír le följelentésében a törvényszéki elnökről. Az igazságügyi osztályfőnök szigorú vizsgálatot rendelt el a törvényszéki elnök ellen.

— Emelik a katonák zsoldját. A hadügyi vezetőség újabb a katonai közlegénység zsoldemelésének keresztülvitelét tervezi. Ezt a zsoldemelést még az 1903. évi delegáció szavazta meg a tiszti fizetések emelésével egyetemben és legközelebb máj végrehajtásra kerül. A tervezett zsoldjavítás akként fog megvalósítani, hogy egyrészt a legénység reggeli-illetményeit két fillérrel emelik, másrészt a közlegénység „lebnuogja” szaporítja. — A zsoldemelés életbeléptetését fogva a közlegény napi zsoldja 16 fillérré, az őrsze 24 fillérré, a kápláré 36 és a szakaszvezető 48 fillérré emelkedik. Azonkívül a kórházban kezelt legénység, amely eddig gyógykezelésének tartama alatt nem kapott zsoldot, a jövőben szintén némi eszkély illetményben fog részesülni.

— Tej és állatorvos Aradon. Sario' Donokos rendőrfőkapitány ma Egry Gyula magy. kir. áll. orvos előterjesztésére járványos jellegűnek mondotta ki a száj és körörfajst és ezért bizonytalan időre zárlat alá helyezte a várost. El van tiltva a hasított körmő állatok behozatala és kivitele, széles takarmány, széna és szalma szállítása.

A városban tej csak állatorvos által megvizsgált, egészséges tejek talált és hat napi érvénynyel bíró állatorvosi igazolvány felmutatása mellett hozható forgalomba, mely célból a város területén lévő tehenészetek nyilvántartandók, állandóan állatorvosi megfigyelés alatt tartandók, onnan a tej szintén csak hat napi érvénynyel bíró igazolvánnyal hozható forgalomba.

— Házasság — 25 évi együttélés után. Kaposvárról írják: Tegnapi délelőt a vármegyeház kapuja előtt egy ráncsképű cigányasszony ödögött. A közelében egy jól megtermett purdó és mindketten aggódva lesték a vármegyeház kapuját, amelyen hosszas virakozás után kilépett a cigányok kaposvári pátronusa, az ügyvédjük minden ügyes dolgokban, Poór László.

— Tekintetes ügyvéd ur, csókolom a kezét, megles az eskivőnk?

Rohanták meg Poort, aki megnyugtatta őket:

— Menjenek csak nyugodtan haza. Nincs semmi baj.

A cigányasszony boldogan föllélegzett, megragadta a fiát és előre lödította. Sok hálaadás között ő is utjára indult.

Aszalóba tartott Balog Treszka, hogy vadházastársával, Lakatos Józseffel házasságra lépjen. Törvényes házasságra. Aszalóban a faluvégen éltek boldog vadházasságban már 25 év óta Lakatos József és Balog Treszka. Már egy csomó purdó népesítette be a sátorukat, amikor beütött a baj. A csendőrök ugyanis a cigányokat csak az illetőségi helyükön tűrik meg. Ha valahol fölfedeznek egy cigányt, aki nem az illetőségi helyén lakik, azt kérés nélkül elitoloncolják az illetőségi helyére. Megtudták a csendőrök, hogy Lakatos József vadfelesége felsősegedi illetőségi, tehát elakarták Aszalórol toloncolni. A toloncolásra sem a vad férje, sem a gyermekei nem kisérték el az asszonyt, mert azoknak viszont Aszalóban kell élniük és halniuk. A 25 évi együttélés után nagyon fájdalmas lett volna a válás. Továbbra is együtt akartak maradni. A csendőr, aki a toloncolást végre akarta hajtani, jóakarattalag fölvilágosította őket.

— Csak egy mód van, — ugymond — hogy ne legyen toloncolás, ha megesküsznek.

— Folylyon ki a szemünk ides csendir ur, ha nem esküszünk amire csak akarja — kosergett a cigány pár. Nagyehezen sikerült megmagyarázni, hogy ne bagóhiten éljenek, hanem lépjenek törvényes házasságra, akkor nincsen az a hatalom, az a csendőr, aki őket elválassza egymástól. Megindultak az előkészületek a házasságra. Nagy nehezen iratokat szereztek és beállították az anyakönyvvezetőhöz. Az anyakönyvvezető megtagadta az esketést.

— Nem lehetünk egymáséi — zokogott egymás nyakába borulva a 25 évig boldog vadházasságban élő cigány nő és cigány. És már föltűnt a csendőr, aki véget vetett az érzelmes jelenetnek és eltoloncolta az asszonyt.

Balog Treszka toloncoltjában Kaposvárra került és itt ügyvédhez fordult, hogy a kenény szívi anyakönyvvezető eljárását megfolytse. A cigányházasság ügye most az alispán előtt van. Az alispán utasítani fogja, hogy az anyakönyvvezető adja őket össze. Még lesz a 25 évi jegyesség után a cigányházasság. Az ifjú pár boldogságának egy kócsi gyermek lesz tanuja.

— Kirabolt kriptá. Budapestrol jelentik: Rejtélyes sirrablás ügyében nyomoz a rendőrség. Még szeptember havának egyik utolsó napján az aranyos-tordamegyei Aranyoslona községben a Gyik Márián kertjében ásó munkások mélyen a föld alatt kriptát találtak. Nem értesítették a hatóságot, hanem részt ástak a kriptá oldalán, behatoltak a belsőjébe, számos koposított erőszakkal felnyitották, a csontokat szertehányták és az antik ékszereket és drágaságokat magukhoz véve megszökték. Gyik feljelentésére előzőről Kozlovárott, majd Budapeston kezdtek nyomozni. A detektívek bejárták az összes zálogházakat és régiségkereskedőket, de nem akadtak nyomra. Most aztán a budapesti rendőrség ártit Bácsbe, hogy ott járjanak az ékszerek után, mert alapos a gyanu, hogy a rablók ott értékesítették a drágaságokat.

— Menekülő rablógyilkos. Győrött tegnap este rablógyilkossági merénylet történt. Az utca rablói szándékkal kalapáccsal, vagy más nehéz tárggyal lötötték Gold Jakab győri kereskedőt. — A rabló hozzáfogott Gold kifosztásához, de emberek jöttek és a rablónak menekünie kellett. Gold sérülés igen súlyos. A segítségére menő emberek azt látták, hogy egy lovasruhás, lovaglónadrágos, kamásli, zsebkész ember menekül. El fogni nem tudták. A rendőrség megállapította, hogy egy ilyen ruhás ember a személyvonattal Budapest felé elutazott. A budapesti rendőrség minden intézkedést megtett, hogy a rablót kéz ékeritse.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 12-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Boldea Pál szabónak János nevű fia, Issekutz Károly fűszerkereskedőnek Ferenc nevű fia, Baróczy János mozdonyfűtőnek József nevű fia, Barabás Károly városi negyedmesternek Erzsébet nevű leánya, Ifin István napszámosnak Márton nevű fia, Hesz Béla kereskedőnek Aranka nevű leánya, Berta András napszámosnak Anna nevű leánya, Berár Demeter szőlőkezelőnek János nevű fia. Meghalt: Biró Ilona 10 éves leány, Gábor Szilvia 21 éves cseléd, Firszin Mária 24 napos leány.

— Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, az őszi takarítás beálltával, hogy porzivó gépemet mindenkinek hozzáférhetővé tegyem, minden órai használati időt egy koronára szállítottam le egyuttal szives figyelmébe ajánlva elősmert legjobb minőségű takarító eszközeimet, kefe seprűk, parquett kefék és gépek, porolók, fűdő gyékények, lábtörölők parquett fénymazók s más tisztító szereimet, stb. Kerekese korecsolyák saját árban lesznek kiürítve, női táskák és más bőrárak nagy választékban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrássy-tér 15. 1761

— Figyelemreméltó! Dusan és teljesen új árukkal felszerelt áruraktáramat, tekintettel kezdő helyzetemre, nagyon jutányosan bocsájtom rendelkezésére a n. é. közönségnek, mert céloim: nagy forgalom és kevés haszon. Egyben tudatom, hogy üzletemben újítást tettem, elvállalom teljes kosztümök, pongyolák és blouzoknak az elkészítését legújabb divat szerint, nagyon olcsón. Egyszeri bevásárlás meggyőző mindenkit. Becses partfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel Németh István női- és férfidivat áruház Arad, Andrássy-tér 20. 3615

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 liter 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel föl hívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, csinos tiszta kivitelű nyomatványokat készitünk. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármily igényeket is ki tudunk elégíteni. Készitünk névjegyeket, levélpapírokat, borítékokat, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomatványokat, könyveket, műveket a legegyszerűbből a legdíszesebbig. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

Kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható fűtővezetékcsatlakozások és gyöngygyűrűkben.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lápocsi Balator-forrás-üzlet, Budapest, Rudolfsplatz 8.

TARKASÁGOK.

(A csendes lap.) El egy rikkancs, akiben van valami a híres párisi camelot-humorból. A szerkesztők szeretik is és gyakran szóba állanak vele, mert mindig értékes tapasztalatokat hallani tőle. A minap is megszólította egy krajeáros, de kormánypárti újság kiadója:

— Mondd csak, öreg. Hogy van az, hogy amióta kormánypárti a lap, kevesebbet adsz el belőle?

A rikkancs ránéz a csomó újságra, amit a markában tart és koserű ábrázzal feleli:

— Kérem... a lap akkor jó, ha olyan, mint a rikkancs. De mit csináljak én ezzel a csendes kormánypárti lappal? Én ordítok, ő meg hallgat... Nem passzolunk össze mi ketten...

(Az Ujházi-leves.) Ujházi Edénél népszerűbb ember kevés van Budapesten. Sokan szeretik a mestert, de a vendéglősök egyszerűen imádják. Nem szolgálnak ki egy vendéget Pesten semelyik vendéglőben, mint Ujházi Edét. Ahova pedig sokat jár, ott az ő kedvelt ételét főzik neki. az ő kedvelt italait hordják elébe. Nyáron minden nap a boldogult Wampeticsben ebédel. És amint a pincér meglátja, hattyathomlok rohan a konyhára és hozza neki az Ujházi-levest, a borfiu pedig lóhalálában száguld a söntésbe és kéri az Ujházi-frösösöt.

Az Ujházi-leves igazán kitűnő találmány. Van abban minden, ami jó; tészta, tojás, paradicsom, zeller, zöldborsó, csirke-aprélék, kakastaréj, csibemáj, zuzsa... Valóságos kis öszielőmörített ebéd ez az Ujházi-leves, amivel a mester az ebédjét meg szokta kezdeni. Bemegy egy délelőtt és elfoglalja szokott helyét a terrazonon. Az étel-hordó rohanva hozza az Ujházi-levest. Ujházi megnézi az étlapot és a szemébe ötlük ez a csábitó sor:

Zöldborsó leves.

Felsőhajt a mester:

— Istenem... milyen boldogok vagytok ti, fiúk!

Gálfi Lajos

uri egyenruha és papiszabó

Aradon, Lázár Vilmos-utca

(Földes palota.)

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy évek óta fennálló műhelyemet

uriszabó üzlettel

bővíttem ki és azt fenti cím alatt tovább folytatom.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legjobb és legolcsóbb kivitelben.

Raktáron tartok mindenféle

bel- és külföldi szöveteket.

Havi 3 korona bérlet mellett 1 télikabát, 1 felöltő és 2 öltöny vagy 4 öltöny vasalását elvállalom. 3806

SZULCIANÓRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, Cór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyösszetételek következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatósg: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Közfelhasználóság: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dör Gusztáv, a városházza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268
Fojér Gyula, telefon 71. sz. 281

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Mielőtt tűzifaszükségletét

bárhol is beszerezné, kérjen tőlem árajánlatot, mert én nemcsak hogy a legolcsóbban adom a legjobb minőségű

TŰZIFÁT

hanem azt saját gőzfűrészemmel (ölenként 1 forint) fel is vágatom. Azonkívül aprított fát házhoz szállítok. — Szives pártfogást kér

Novák Péter

Arad, Óvár-tér 10., a fahíd előtt és Teleky-utca 4. szám. 3148

MAGYARÁZAT.

Hogy mennyire köztudomású a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az

ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognacgyár két Egrot-féle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában. 3689

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség tudja, mivel védekezik a

kolera ellen.

☐ Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak. ☐

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:

BUDAPEST, V., Csáky-utca 14. szám.

1910. V. 1337/2.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1910. V. 1337/2. számú végzése által Gál és Neumayer bpesti cég jelentkező végrehajtató javára 110 kor. 04 fill. hátr. tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt és 1100 koronára becsült tehén, lovak és zongorából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Ezen árverés Dr. Papp János 43 k., Dr. Somló Armin 79 k. 40 f., Winkler József 455 k., Guttman Samu 372 k. 98 f. és Hermann Emil cég 104 k. követelése és járul. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínér vagyis Aradon Gyár-utca 7-ik sz. a leendő eszközlésére az 1910. október hó 17-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1910. szeptember hó 30. napján.

Györffy Arnold,

3839

birósági végrehajtó.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A Kinek

ismerettség híján

házasárra, nevelőre, születésvetőre, törvényelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kocsisra, vinczellőre, kertészre,	kocsisra, gazdaszoyra, szakácsnőre, szobaleányra, hási- vagy irodaszoygára pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szükség.
---	--

AKI

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterü- letet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
--	---

AKI

eladni kíván

szőlőt, magorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
---	--

AKI

mindenestét vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csélt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Kereskedősegéd.

Egy fiatal fűszeres és egy szak-képzett vasáros segéd azonnali vagy november 1-ére való belépésre alkalmazást nyer. Holländer Sámuel fia cégnél, Csermő. 3836

Tanulóleányokat

és fizetőleányokat felvesz Paál Margit női ruha szabó Forray-utca Gróf Nádasdy egyemeletes bérpalotájában. 3887

Jókarban lévő

cimbalom és kötőgép jutányos áron eladó; Gróf Károlyi-utca 4. 3834

Házvezetőnői állást

elfogad középkorú urinő jobb házaknál vagy plebánián, helyben úgy, mint vidéken. A háztartás és a kézimunka minden nemében jártas, magyarul és németül beszél perfect. Bővebb felvilágosítás kapható Schwartz F. urnál Weitzer János-utca 2. szám, I. emelet, Minorita-palota. 3833

Kész kerekeket

7-8-9 kor., hajlított löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindenféle kocsialkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-3. 2504

Ház eladás.

Ujaradon a Rozália-utca 9. számú ház szabad kézből azonnal eladó. 3778

Kiadó

egy kétszobás lakás november elsejére. Cim Deák Ferenc-utca 30. 3817

Női irodatiszt

több évi gyakorlattal alkalmazást nyer. Feszler Károly Muszka-Magyarád. 3820

Őszi Divat Album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermekdivat album. Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 250. Kapható Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Nevelőnőt keres

uri család. A nevelőnőnek egy első elemi osztályos fiút a vizsgára elő kell készítenie, Zongorát vagy francia nyelvet tudók előnyben részesülnek. — Ajánlatok „Nevelőnő” címen a kiadóhivatalba küldendők.

Bérbe veszek

zongorát, esetleg Pianinót. Ajánlatokat a kiadóhivatalba „zongora” jellegével. 3827

Keresünk

szerkesztőségünk részére értelmes kifutó-legényt, jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 28 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedüli kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Jókarban lévő

női ruhák jutányos áron eladók Kápolna-utca 4. sz. alatt.

Csemege szálló

legfinomabb zamatu, kicsinyben 64 fillér, nagyban 60 fillér kilogrammonkénti árban ajánl: Hámory-gazdaság Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám. 3778

Új üzlet.

Textilgyári kántin, vendéglő november 1-től kiadó. — Bővebbet Neuman Testvérek irodájában. 3829

4 magyar hold szálló

Gyórokon, a motor megálló közelében, szép termés rajta, új kolnával és az összes új kellekekkel más vállalat miatt azonnal eladó. Cim Titizer András Arad-Gáj, gőzmalom tulajdonos. 3018

Elegánsan bútorozott

külön bejárattal szoba azonnal vagy bármikor kiadó Weitzer-utca 17. I. em. 21. 3842

Perfekt könyvelő,

ki íróképpen levelez, keres esteli foglalkozást, szíves megkeresések „Gyors és pontos” jellegével a kiadóhivatalba kéretnek.

Két segéd

paraszt rőfös szakmából felvétetik, ki román, magyar és német nyelvet beszél. Ajánlatok

Gáspár Henrik

céghez 3841

Arad, Boros Béni-tér 20.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

Házi mosószappanok

pipereszappanok, illatszerek, stearin és templom-gyertyák

ugyszintén mindenféle mosócikkek legolcsóbban beszerezhetők

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.

Egy ügyes

kifutó fiú

azonnal felvétetik.

INGYEN!

javítom a nálam vásárolt cipőket!

Cipő, kalap,
uri divat cikkeket

Korányinál

Szabadság-tér 3. szám,

(volt Winternitz-féle helyiség)

veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres Moskovits-féle **Anatomiai cipőknek**. Számptalan előnyei: versenykivüli áruk. Nem veszi a formáját. Rugganyos járás. Kellemes viselet. Fájdós lábaknál nélkülözhetetlen. **Megszünteti a lábizzadást! Győződjék meg!** 3307

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!!